

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

1999

2004

Έγγραφο συνόδου

24 Ιουνίου 2002

ΤΕΛΙΚΟ
A5-0251/2002

ΕΚΘΕΣΗ

σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής με θέμα «Προαγωγή βασικών κανόνων εργασίας και βελτίωση της κοινωνικής διαχείρισης στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης»
(COM(2001) 416 – C5-0162/2002 – 2002/2070(COS))

Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων

Εισηγήτρια: Marie-Hélène Gillig

Συντάκτης γνωμοδότησης (*) : Κωνσταντίνος Αλυσανδράκης

(*) Διαδικασία Hughes

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδα
ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ	4
ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ	6
ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ.....	16
ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ, ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ	21
ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ, ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ (*).....	26
ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ	32
ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΙΣΕΣ ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ	38

(*) Διαδικασία Hughes

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Με την από 20ής Ιουλίου 2001 επιστολή της, η Επιτροπή διαβίβασε στο Κοινοβούλιο την ανακοίνωσή της με θέμα «Προαγωγή βασικών κανόνων εργασίας και βελτίωση της κοινωνικής διαχείρισης στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης (COM(2001) 416 – 202/2070(COS))».

Κατά τη συνεδρίαση της 11ης Απριλίου 2002, ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου ανακοίνωσε ότι παρέπεμψε την εν λόγω ανακοίνωση, για εξέταση επί της ουσίας, στην Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων και, για γνωμοδότηση, στην Επιτροπή Ελευθεριών και Δικαιωμάτων των Πολιτών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων, στην Επιτροπή Βιομηχανίας, Εξωτερικού Εμπορίου, Έρευνας και Ενέργειας, στην Επιτροπή Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Πολιτικής των Καταναλωτών, στην Επιτροπή Ανάπτυξης και Συνεργασίας και στην Επιτροπή Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ίσων Ευκαιριών (C5-0162/2002).

Κατά τη συνεδρίαση της 24ης Απριλίου 2002, ο Πρόεδρος του Κοινοβουλίου ανακοίνωσε ότι η Επιτροπή Βιομηχανίας, Εξωτερικού Εμπορίου, Έρευνας και Ενέργειας, που είχε κληθεί να γνωμοδοτήσει, θα συμμετάσχει στην εκπόνηση της έκθεσης σύμφωνα με τη "διαδικασία Hughes".

Κατά τη συνεδρίασή της στις 12 Σεπτεμβρίου 2001, η Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων όρισε εισηγήτρια την Marie-Hélène Gillig.

Κατά τις συνεδριάσεις της στις 23 Απριλίου, 27 Μαΐου και 18/19 Ιουνίου 2002, η επιτροπή εξέτασε την ανακοίνωση της Επιτροπής καθώς και το σχέδιο έκθεσης.

Κατά την τελευταία από τις ως άνω συνεδριάσεις, η επιτροπή ενέκρινε την πρόταση ψηφίσματος ομόφωνα.

Ήσαν παρόντες κατά την ψηφοφορία οι βουλευτές: Theodorus J.J. Bouwman, πρόεδρος· Marie-Hélène Gillig, αντιπρόεδρος και εισηγήτρια· Winfried Menrad και Marie-Thérèse Hermange, αντιπρόεδροι· Sylviane H. Ainaridi, Jan Andersson, Elspeth Attwooll, Regina Bastos, Hans Udo Bullmann (αναπλ. Enrico Boselli), Philip Bushill-Matthews, Alejandro Cercas, Luigi Cocilovo, Harald Ettl, Carlo Fatuzzo, Ilda Figueiredo, Hélène Flautre, Anne-Karin Glase, Richard Howitt (αναπλ. Elisa Maria Damião), Stephen Hughes, Ιωάννης Κουκιάδης (αναπλ. Proinsias De Rossa), Jean Lambert, Elizabeth Lynne, Thomas Mann, Mario Mantovani, Claude Moraes, Manuel Pérez Álvarez, Bartho Pronk, Lennart Sacrédeus, Gerhard Schmid, Helle Thorning-Schmidt, Ieke van den Burg και Sabine Zissener (αναπλ. Enrico Ferri).

Οι γνωμοδοτήσεις της Επιτροπής Ελευθεριών και Δικαιωμάτων των Πολιτών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων, της Επιτροπής Βιομηχανίας, Εξωτερικού Εμπορίου, Έρευνας και Ενέργειας, της Επιτροπής Ανάπτυξης και Συνεργασίας και της Επιτροπής Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ίσων Ευκαιριών επισυνάπτονται στην παρούσα έκθεση. Η Επιτροπή Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Πολιτικής των Καταναλωτών αποφάσισε στις 6 Νοεμβρίου 2001 να μη γνωμοδοτήσει.

Η έκθεση κατατέθηκε στις 24 Ιουνίου 2002.

Η προθεσμία για την κατάθεση τροπολογιών θα αναγράφεται στο σχέδιο ημερήσιας διάταξης της περιόδου συνόδου κατά την οποία θα εξετασθεί η έκθεση.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ

Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής με θέμα «Προαγωγή βασικών κανόνων εργασίας και βελτίωση της κοινωνικής διαχείρισης στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης» (COM(2001) 416 – C5-0162/2002 – 2002/2070(COS))

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,

- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή με θέμα «Προαγωγή βασικών κανόνων εργασίας και βελτίωση της κοινωνικής διαχείρισης στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης» (COM(2001) 416 – C5-0162/2002¹),
- έχοντας υπόψη τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης² και το ψήφισμά του της 14ης Νοεμβρίου 2000 σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής για τον Χάρτη των θεμελιωδών δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης³,
- έχοντας υπόψη την Οικουμενική Διακήρυξη Δικαιωμάτων του Ανθρώπου των Ηνωμένων Εθνών, την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, το Διεθνές Σύμφωνο σχετικά με τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτισμικά δικαιώματα, το Διεθνές Σύμφωνο σχετικά με τα αστικά και πολιτικά δικαιώματα, τη Σύμβαση σχετικά με την εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης εις βάρος των γυναικών και τη Σύμβαση σχετικά με τα δικαιώματα του παιδιού⁴,
- έχοντας υπόψη τη Διακήρυξη της Κοπεγχάγης σχετικά με την κοινωνική ανάπτυξη και το πρόγραμμα δράσης της Παγκόσμιας Διάσκεψης για την Κοινωνική Ανάπτυξη της 12ης Μαρτίου 1995,
- έχοντας υπόψη τη Διακήρυξη της ΔΟΕ σχετικά με τις θεμελιώδεις αρχές και τα δικαιώματα εργασίας, που ενέκρινε η Παγκόσμια Διάσκεψη Εργασίας κατά την 86η σύνοδό της στις 18 Ιουνίου 1998,
- έχοντας υπόψη τις συμβάσεις της ΔΟΕ αριθ. 87 του 1948 και αριθ. 98 του 1949 σχετικά με την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και το δικαίωμα συλλογικής διαπραγματεύσεως, αριθ. 29 του 1930 και αριθ. 1050 του 1957 σχετικά με την εξάλειψη κάθε μορφής καταναγκαστικής ή υποχρεωτικής εργασίας, αριθ. 138 του 1973 και αριθ. 182 του 1999 σχετικά με την κατάργηση της παιδικής εργασίας, αριθ. 100 του 1951 και αριθ. 111 του 1958 σχετικά με την εξάλειψη των διακρίσεων όσον αφορά την απασχόληση και το επάγγελμα,

¹ Δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στην ΕΕ.

² ΕΕ C364 της 18.12.2000, σελ.1

³ ΕΕ C223 της 8.8.2001, σελ.6

⁴ Διεθνές Σύμφωνο σχετικά με τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτισμικά δικαιώματα, U.N. Doc. A/6316 (1966), 993 U.N.T.S. 3, ετέθη σε ισχύ στις 3 Ιανουαρίου 1976· Διεθνές Σύμφωνο για τα αστικά και πολιτικά δικαιώματα, U.N. DOC A/14668 (1966), 999 U.N.T.S. 171, ετέθη σε ισχύ στις 16 Δεκεμβρίου 1966.

- έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε στις 15 και 16 Οκτωβρίου 1999,
- έχοντας υπόψη τη Λευκή Βίβλο της Επιτροπής σχετικά με την ευρωπαϊκή διακυβέρνηση της 25ης Ιουλίου 2001 και το ψήφισμά του της 29ης Νοεμβρίου 2001 σχετικά με την ευρωπαϊκή διακυβέρνηση (COM(2001) 428)¹,
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης - Ευρωπαϊκή διακυβέρνηση. Η ανανέωση της κοινοτικής μεθόδου (COM(2001) 727)²,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 2ας Ιουλίου 1998 σχετικά με τα διεθνικά συνδικαλιστικά δικαιώματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση³ και, ειδικότερα, σχετικά με την εφαρμογή των συμβάσεων της ΔΟΕ σε ό,τι αφορά το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι,
- έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 975/1999 και (ΕΚ) αριθ. 976/1999 του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 1999, με τον οποίο καθορίζονται οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή των δράσεων συνεργασίας για την ανάπτυξη που συμβάλλουν στον γενικό στόχο της ανάπτυξης και της εδραίωσης της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου καθώς και του σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών⁴,
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο της 8ης Μαΐου 2001 σχετικά με τον ρόλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην προώθηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του εκδημοκρατισμού στις τρίτες χώρες (COM(2001) 252)⁵,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 25ης Οκτωβρίου 2001 σχετικά με τη διαφάνεια και τη δημοκρατία στο διεθνές εμπόριο⁶,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμά του της 15ης Ιανουαρίου 1999 σχετικά με τις προδιαγραφές της Ευρωπαϊκής Ένωσης που διέπουν τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις οι οποίες αναπτύσσουν δραστηριότητα στις αναπτυσσόμενες χώρες: προς ένα ευρωπαϊκό κώδικα συμπεριφοράς⁷,
- έχοντας υπόψη το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2000⁸ σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής για τη νέα κοινωνική ατζέντα,
- έχοντας υπόψη την ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο της 18ης Ιουλίου 2001 σχετικά με την κοινωνική ευθύνη των επιχειρήσεων (COM(2001) 366)⁹,

¹ Δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στην ΕΕ

² Δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στην ΕΕ

³ ΕΕ C226 της 20.7.1998, σελ.64

⁴ ΕΕ L120 της 8.5.1999, σελ. 1 και 8

⁵ Δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στην ΕΕ

⁶ Δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στην ΕΕ

⁷ ΕΕ C104 της 14.4.1999,σελ. 180

⁸ ΕΕ C197 της 12.7.2001, σελ. 180

⁹ Δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στην ΕΕ

- έχοντας υπόψη το άρθρο 47, παράγραφος 1, του Κανονισμού του,
  - έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων και τις γνωμοδοτήσεις Επιτροπής Ελευθεριών και Δικαιωμάτων των Πολιτών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων, καθώς και της Επιτροπής Βιομηχανίας, Εξωτερικού Εμπορίου, Έρευνας και Ενέργειας και της Επιτροπής Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ίσων Ευκαιριών (A5-0251/2002),
- A. λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι στην ανακοίνωση της Επιτροπής εκδηλώνεται η πρόθεση να καθορισθεί μια ολοκληρωμένη πολυκλαδική προσέγγιση που αποσκοπεί στην κοινωνική ανάπτυξη και στο σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου,
- B. εκτιμώντας ότι η εφαρμογή των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων αποτελεί, στον τομέα της εργασίας, ουσιαστική και ελάχιστη προϋπόθεση για τη διασφάλιση του σεβασμού της ανθρώπινης προσωπικότητας, και εκφράζοντας τη βαθύτατη ανησυχία του μπροστά στο μέγεθος των παραβιάσεων των βασικών κανόνων εργασίας σε όλο τον κόσμο, στην εμφάνιση νέων μορφών εκμετάλλευσης που προσεγγίζουν τη δουλεία, και στον αποκλεισμό εκατομμυρίων άλλων ανθρώπων από οποιοδήποτε εισόδημα,
- Γ. εκτιμώντας ότι η βιώσιμη ανάπτυξη απαιτεί θεσμικό και πολιτικό περιβάλλον το οποίο να σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα, τις αρχές της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου, και ότι πρέπει να ισχύουν ανάλογου επιπέδου απαιτήσεις για την οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική ανάπτυξη και την ισότιμη κατανομή των πόρων¹,
- Δ. υπενθυμίζοντας ότι η ΕΕ οφείλει να διευκρινίσει τις θέσεις της σε ό,τι αφορά την κοινωνική διαχείριση στο πλαίσιο των νέων πολυμερών διαπραγματεύσεων του ΠΟΕ και ότι, με αυτή την ευκαιρία, οι θέσεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου πρέπει να ενσωματωθούν στην κοινοτική στρατηγική,
- Ε. εκτιμώντας ότι, μολονότι η ΔΟΕ είναι ο αρμόδιος οργανισμός για να προσδιορίσει και να διαπραγματευθεί τους βασικούς κανόνες εργασίας (BKE) και ότι είναι απαραίτητη μια στενή συνεργασία μεταξύ των δύο γραμματειών της ΔΟΕ και του ΠΟΕ, η ΕΕ έχει και αυτή έναν ρόλο να διαδραματίσει σ' αυτόν τον τομέα καθώς και στο θέμα της κοινωνικής διαχείρισης,
- ΣΤ. εκτιμώντας ότι η παγκοσμιοποίηση προϋποθέτει ένα νέο διακανονισμό των οικονομικών και εμπορικών σχέσεων, ότι είναι απαραίτητο να εξευρεθούν νέοι χώροι και ρυθμιστικά μέσα, να προσδιορισθεί ο ρόλος των διαφόρων παραγόντων και να ολοκληρωθούν οι προσεγγίσεις και οι διαδικασίες τόσο σε τοπικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο· ότι η παγκοσμιοποίηση θα γίνει αποδεκτή μόνο εφόσον επιτρέψει τη βελτίωση των όρων διαβίωσης και εργασίας και τη χορήγηση μιας μεγαλύτερης αναπτυξιακής βοήθειας στους ενδιαφερόμενους πληθυσμούς· ότι είναι επείγουσα ανάγκη να αντιμετωπισθεί η σοβαρή και αυξανόμενη έλλειψη ισορροπίας μεταξύ της απουσίας δεσμευτικών κανόνων εργασίας, αφενός και της επιταχυνόμενης ελευθέρωσης του εμπορίου και του χρηματοπιστωτικού τομέα,

¹ Πρβλ. την έκθεση της ομάδας εργασίας αριθ. 5 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τη διακυβέρνηση, Μάιος 2001: "Ενίσχυση της συμβολής της Ευρώπης στην παγκόσμια διαχείριση".

- Z. εκτιμώντας ότι η ανακοίνωση της Επιτροπής επικεντρώνεται κυρίως στην στρατηγική που πρέπει να τεθεί σε εφαρμογή στις αναπτυσσόμενες χώρες με κίνδυνο να υπερεκτιμηθεί το επίπεδο εφαρμογής των ΒΚΕ στην Ευρώπη και ότι, κατά συνέπεια, είναι ανάγκη να διασφαλισθεί η πραγματική εφαρμογή αυτών των κανόνων στην Ευρώπη,
- H. εκτιμώντας ότι οι μηχανισμοί παρακολούθησης που έχει θεσπίσει η ΔΟΕ και οι εκθέσεις που δημοσιεύονται σε τακτά χρονικά διαστήματα σχετικά με το στάδιο εφαρμογής των 8 συμβάσεων σχετικά με τους ΒΚΕ, δεν επαρκούν για μια ικανοποιητική επισκόπηση της κατάστασης σε ό,τι αφορά την κοινωνική διαχείριση ανά τον κόσμο,
- Θ. εκτιμώντας ότι η εκούσια πρωτοβουλία των επιχειρήσεων δεν είναι δυνατόν να υποκαταστήσει την εφαρμογή δημοσίων κανόνων, αλλά πρέπει βεβαίως να επιδιώκει την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου προστασίας από εκείνο που προβλέπεται από το σύνολο των εν λόγω κανόνων,
- I. εκτιμώντας ότι η Διακήρυξη της Κοπεγχάγης για την κοινωνική ανάπτυξη αναγνώρισε ότι η παγκοσμιοποίηση δημιουργεί δυνατότητες για βιώσιμη οικονομική μεγέθυνση και ανάπτυξη·
1. χαιρετίζει την ανακοίνωση της Επιτροπής που παρέχει την ευκαιρία για να ξεκινήσει η συζήτηση στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα σχετικά με την σχέση που υφίσταται μεταξύ παγκοσμιοποίησης και ΒΚΕ· στηρίζει τις πρωτοβουλίες της προκειμένου να τεθεί στην ημερήσια διάταξη διάφορων διεθνών οργανισμών το ζήτημα των βασικών κανόνων εργασίας, ως απάντηση στα αιτήματα που έχουν διατυπώσει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα συνδικαλιστικά και πολιτικά κινήματα·
  2. επικροτεί τη θέληση να προαχθούν οι βασικοί κανόνες εργασίας σε ένα πλαίσιο στο οποίο πολλοί είναι αυτοί, μεταξύ της διεθνούς κοινής γνώμης, που πιστεύουν ότι «η διαχείριση της αγοράς έχει υπερκεράσει την κοινωνική διαχείριση»· χαιρετίζει τις προόδους που έχουν σημειωθεί στην κατεύθυνση της αναγνώρισης του καθολικού χαρακτήρα των θεμελιωδών κανόνων εργασίας, ιδίως εντός της ΔΟΕ, μέσω των οκτώ συμβάσεων και της διακήρυξης του 1998·
  3. επιδοκιμάζει τις προτάσεις της Επιτροπής όπως αυτές διατυπώνονται στα συμπεράσματά της· καλεί τα κράτη μέλη και το Συμβούλιο να υποστηρίξουν εμπράκτως τη στρατηγική που προτείνει η Επιτροπή·
  4. υπογραμμίζει τη σημασία του να διασαφηνισθούν και να βελτιωθούν οι σχέσεις μεταξύ ΕΕ και ΔΟΕ και, ως εκ τούτου,
    - 4.1. καλεί τα κράτη μέλη και τις υποψήφιες χώρες που δεν έχει ακόμη κυρώσει τις συμβάσεις της ΔΟΕ, να εγκρίνουν το συντομότερο δυνατό τα διεθνή αυτά μέσα,
    - 4.2. καλεί την Επιτροπή, το Συμβούλιο και τα κράτη μέλη να χρησιμοποιήσουν όλα τα μέσα που έχουν στη διάθεσή τους προκειμένου να ενθαρρύνουν τις τρίτες χώρες να προσυπογράψουν τις συμβάσεις της ΔΟΕ, σε περίπτωση που δεν το έχουν ακόμη πράξει· ζητεί πολυμερή συμφωνία στα πλαίσια του ΠΟΕ

σχετικά με μέτρα παρότρυνσης για το σεβασμό των θεμελιωδών κανόνων εργασίας και την υποχρέωση για όλα τα μέλη του ΠΟΕ να έχουν κυρώσει τουλάχιστον τη διακήρυξη των θεμελιωδών αρχών της ΔΟΕ του 1998, καθώς και τις αντίστοιχες οκτώ συμβάσεις·

- 4.3. ζητεί από την Επιτροπή και το Συμβούλιο να επεξεργασθούν συγκεκριμένα μέτρα προκειμένου, αφενός, να συνδράμουν τη ΔΟΕ προκειμένου να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα των μέσων που έχει στη διάθεσή της, ιδίως τον έλεγχο, σε περίπτωση παραβίασης των ΒΚΕ και, αφετέρου, να βελτιστοποιηθεί η χρήση των διαθέσιμων μέσων και των προβλεπομένων μηχανισμών, είτε πρόκειται για διμερείς συμφωνίες είτε για πολυμερείς ή κοινοτικές, ελαχιστοποιώντας τους κινδύνους του προστατευτισμού· καλεί την Επιτροπή να δημοσιεύσει τα αποτελέσματα της διαδικασίας παρακολούθησης της ΔΟΕ·
- 4.4. υπενθυμίζει ότι το καταστατικό της ΔΟΕ καθιστά δυνατή την επιβολή εμπορικών κυρώσεων· επαναβεβαιώνει ότι μόνον η ΔΟΕ πρέπει να έχει αυτή τη δυνατότητα και ζητεί από τον ΠΟΕ να διευκρινίσει ότι οι κυρώσεις που επιβάλλονται με απόφαση της ΔΟΕ δεν μπορούν να θεωρούνται ασυμβίβαστες με τις συνθήκες του ΠΟΕ· επαναλαμβάνει την πρότασή του ότι το όργανο διεύθυνσης διαφορών του ΠΟΕ θα πρέπει να ζητεί τη γνώμη της ΔΟΕ και η εν λόγω γνώμη να επισυνάπτεται στην απόφαση, όταν μια εμπορική διένεξη μεταξύ κρατών μελών του ΠΟΕ θέτει το θέμα της μη τήρησης των θεμελιωδών κανόνων εργασίας·
- 4.5. επιδοκιμάζει την υποστήριξη προς τις δράσεις τεχνικής βοήθειας της ΔΟΕ, σε ό,τι αφορά την ενίσχυση των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων, τον περιορισμό της φτώχειας και την προώθηση της αξιοπρεπούς εργασίας περιλαμβανομένης της χρηματοδοτικής διάστασής τους·
- 4.6. ενθαρρύνει τη νέα συνεργασία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) με σκοπό την προώθηση της αξιοπρεπούς εργασίας που χαρακτηρίζεται από την εφαρμογή των δικαιωμάτων της εργασίας, την επίτευξη ενός καλού επιπέδου κοινωνικής προστασίας και την εμπέδωση του κοινωνικού διαλόγου· τονίζει ότι η ΕΕ οφείλει να μεριμνά για τον απόλυτο σεβασμό των ελάχιστων θεμελιωδών κανόνων που εξαγγέλλει η διακήρυξη του ΔΟΕ του 1998· τούτο συνεπάγεται μεταξύ άλλων:
  - τον αυστηρό σεβασμό της απαγόρευσης εργασίας για ανηλίκους κάτω των 15 ετών,
  - ακόμη μεγαλύτερη στράτευση κατά του εμπορίου ανθρωπίνων όντων και κατά της οικιακής δουλείας,
  - μια ευρωπαϊκή πολιτική ασύλου και μετανάστευσης που θα ενθαρρύνει τη νόμιμη μετανάστευση, ώστε να καταπολεμηθεί η λαθρομετανάστευση και η εκμετάλλευση των λαθρομεταναστών·
- 4.7. καλεί την Ευρωπαϊκή Ένωση να εργασθεί στο πλαίσιο της ΔΟΕ προκειμένου να συμπεριληφθεί στους θεμελιώδεις κανόνες εργασίας που ορίστηκαν κατά

την Διάσκεψη Κορυφής της Κοπεγχάγης, η προώθηση της ισότητας μεταξύ των γυναικών και των ανδρών σε θέματα απασχόλησης και επαγγελματικής ζωής, δεδομένου ότι η απλή και μόνον αναφορά στην εξάλειψη της διάκρισης δεν μπορεί να την διασφαλίσει·

- 4.8. θεωρεί ότι η διοργάνωση συνεδρίου μεταξύ Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και ΔΟΕ διαδηλώνει την πολιτική βούληση να σημειωθεί πρόοδος στον προβληματισμό σχετικά με τις θεμελιώδεις αρχές της κοινωνικής διαχείρισης, της ιεράρχησης των κανόνων (εμπορικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών) και των επενδύσεων (ιδίως στην παρακολούθηση της ΠΣΕ-II)· ζητεί να συμμετάσχουν και άλλοι θεσμικοί παράγοντες όπως το Συμβούλιο της Ευρώπης, η Παγκόσμια Τράπεζα ή οι αντίστοιχες ενώσεις (ΜΚΟ)·
5. ζητεί από την Επιτροπή να παρακολουθήσει ειδικότερα τις εργασίες της επιτροπής υψηλού επιπέδου που δημιούργησε η ΔΟΕ, της οποίας στόχος είναι η πολυκλαδική ανάλυση της κοινωνικής διάστασης της παγκοσμιοποίησης, επιθυμεί δε να εμπλακεί με ευκρινή τρόπο και η ΕΕ στα μέτρα και τις δράσεις που πρέπει να δρομολογηθούν για να πλαισιωθεί καλύτερα η παγκοσμιοποίηση·
6. καλεί την Επιτροπή, το Συμβούλιο και τα κράτη μέλη να ταχθούν υπέρ της αναγνώρισης στην ΔΟΕ του καθεστώτος του παρατηρητή στα πλαίσια του ΠΟΕ, ούτως ώστε να βελτιωθεί ο διοργανικός διάλογος·
7. ζητεί από την Επιτροπή να εξετάσει το ενδεχόμενο δημιουργίας ενός συστήματος παρακολούθησης, ποιοτικής και ποσοτικής, της εφαρμογής των βασικών κανόνων εργασίας στην Ευρώπη και στις υποψήφιες χώρες, σε συνεργασία με το ίδρυμα του Δουβλίνου¹· επισημαίνει τη σημασία της διάστασης του φύλου σε αυτές τις μελέτες προκειμένου να τηρούνται οι αρχές της ίσης μεταχείρισης και της μη ύπαρξης διακρίσεων· καλεί την Επιτροπή να την ενσωματώσει συστηματικά στις αξιολογήσεις της·
8. καλεί την Επιτροπή να υποβάλλει κατά τακτά χρονικά διαστήματα στο Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έκθεση σχετικά με το στάδιο προόδου της κοινωνικής διαχείρισης στην Ευρώπη και με τον αντίκτυπο των μέτρων που αποσκοπούν στην προώθηση των βασικών κανόνων εργασίας στο πλαίσιο των διμερών και πολυμερών συμφωνιών της Ένωσης·
9. συμφωνεί με την Επιτροπή ότι η κοινωνική συνοχή προϋποθέτει το σεβασμό των βασικών κανόνων εργασίας και ζητεί μεγαλύτερες προσπάθειες για να προωθηθεί η πλήρης απασχόληση ως βασικός γνώμονας της κοινωνικής συνοχής·
10. διαπιστώνει τις δυσκολίες για την προσέγγιση της προβληματικής των βασικών κανόνων εργασίας στο σημερινό πλαίσιο του ΠΟΕ και καλεί ως εκ τούτου την Επιτροπή να καθορίσει, και να υποβάλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, νέες στρατηγικές ώστε οι κοινωνικοί κανόνες να αποκτήσουν τη θέση που τους ανήκει σε ένα νέο διεθνές σχήμα, η δε εμπορική πολιτική της ΕΕ να συμβάλει πράγματι στη

---

¹ Ίδρυμα για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας

βιώσιμη ανάπτυξη·

11. υποστηρίζει την επιλογή της Επιτροπής και του Συμβουλίου να ορίσουν ως άξονα της στρατηγικής συνεργασίας της Ένωσης με τις αναπτυσσόμενες χώρες, τις ρήτρες παροχής κινήτρων και όχι τις ρήτρες επιβολής κυρώσεων· καλεί την Επιτροπή να ενισχύσει το σύστημα γενικευμένων προτιμήσεων (ΣΓΠ) και να βεβαιωθεί για την αποτελεσματική εφαρμογή των βασικών κανόνων εργασίας στο νέο ΣΓΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ ζητεί να προταθούν και να αναπτυχθούν νέες ρήτρες για μη εμπορικά κίνητρα υπέρ των αναπτυσσόμενων χωρών με την προοπτική της ανάπτυξης, του περιορισμού της φτώχειας και της ισότητας των φύλων·
12. υποστηρίζει την ανάγκη μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης των πολιτικών της ΕΕ· ζητεί από την Επιτροπή να προσδιορίσει επακριβέστερα τις στοχοθετημένες δράσεις στο πλαίσιο των προγραμμάτων συνεργασίας για την ανάπτυξη και να προωθήσει μια συντονισμένη βοήθεια, τόσο διμερή όσο και πολυμερή, για να επιτύχει το σεβασμό όλων των θεμελιωδών κανόνων εργασίας·
  - 12.1. υπογραμμίζει ειδικότερα τις στενές σχέσεις μεταξύ των πολιτικών παροχής ενισχύσεων στην παιδεία και στην μη εργασία των παιδιών και υπενθυμίζει την πλήρη απαγόρευση της εργασίας των παιδιών κάτω των 15 ετών·
  - 12.2. θεωρεί ότι το ζήτημα της ανάπτυξης των θεμελιωδών κοινωνικών κανόνων πρέπει να είναι σαφώς προσδιορισμένο στο πλαίσιο των πρωτοβουλιών που αναλαμβάνονται υπέρ της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (εντατική καταπολέμηση της εμπορίας ανθρωπίνων όντων, της οικιακής δουλειάς, της εκμετάλλευσης των λαθρομεταναστών, της καταναγκαστικής εργασίας)·
  - 12.3. υπογραμμίζει ειδικότερα τον ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει η ανάπτυξη του δικαιώματος ελευθερίας της έκφρασης των εργαζομένων και των συλλογικών δικαιωμάτων στη δημιουργία δημοκρατικών κρατών,
  - 12.4. θεωρεί αναγκαίο να καταστεί υποχρεωτική η ρήτρα για τα ανθρώπινα δικαιώματα σε όλες τις συμφωνίες που συνάπτει η ΕΕ με τρίτες χώρες και εισηγείται να γίνει επίσης αναφορά και στις δύο βασικές συμβάσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα του ΟΗΕ·
  - 12.5. καλεί την ΕΕ να ενσωματώσει στο σύνολο των συμφωνιών που συνάπτει με τις τρίτες χώρες (εμπορικές συμφωνίες ή συμφωνίες συνεργασίας) ρήτρα σχετικά με τον σεβασμό των βασικών κανόνων εργασίας, και να βελτιώσει και να πολλαπλασιάσει τις συμφωνίες τύπου «Κοτονού» προβλέποντας μηχανισμούς παρακολούθησης και διερεύνησης καταγγελιών· επιμένει, αυτή η δέσμευση της ΕΕ υπέρ των ΒΚΕ να εξετάζεται συστηματικά σε όλες τις Μεικτές Επιτροπές ή σε άλλα αρμόδια όργανα που θεσπίζονται με τις εν λόγω συμφωνίες, καθώς και στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου που διεξάγεται με τις χώρες αυτές· υπογραμμίζει τη συμβολή των μη κυβερνητικών φορέων σε αυτή τη διαδικασία και θεωρεί ότι η εξάλειψη των διακρίσεων στα θέματα απασχόλησης και επαγγελματικής αποκατάστασης πρέπει να συνεπάγεται

συγκεκριμένες δράσεις υπέρ των πλέον ευάλωτων ομάδων, όπως οι γυναίκες ή οι ανάπηροι εργαζόμενοι· επιμένει στην ανάγκη αποτύπωσης της έννοιας της ισότητας στα κείμενα·

- 12.6. ζητεί επίμονα από την Ευρωπαϊκή Ένωση να υποστηρίξει την προώθηση των θεμελιωδών κανόνων εργασίας, τους παγκόσμιους οικονομικούς θεσμούς, το ΔΝΤ, τη Διεθνή Τράπεζα, ιδίως κατά τη θέσπιση μέτρων όπως "το στρατηγικό πρόγραμμα για τον περιορισμό της φτώχειας"·
- 12.7. επιμένει, τέλος, στο γεγονός ότι η προώθηση των θεμελιωδών κανόνων της εργασίας προϋποθέτει αύξηση της αναπτυξιακής βοήθειας προς τις αναπτυσσόμενες χώρες·
- 12.8. εκτιμά ότι αυτή η σφαιρική θεώρηση πρέπει να συμπεριλάβει επίσης την εξωτερική διάσταση της ευρωπαϊκής πολιτικής στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, ιδίως όταν πρόκειται:
  - για την ενίσχυση της δικαστικής και αστυνομικής συνεργασίας στον αγώνα κατά του εμπορίου ανθρώπινων όντων·
13. υπογραμμίζει τον ουσιαστικό και θετικό ρόλο των συνδικαλιστικών οργανώσεων και των οργανώσεων εργοδοτών για την προώθηση των ΒΚΕ στο πλαίσιο της ΔΟΕ, καθώς και τον σπουδαίο ρόλο που διαδραματίζουν οι ΜΚΟ στη διαδικασία βελτίωσης της κοινωνικής διακυβέρνησης· καλεί την Επιτροπή να διευκρινίσει το ζήτημα της δυνατότητας εκπροσώπησης και της διαπραγματευτικής ικανότητας των ΜΚΟ θεσπίζοντας σύστημα πιστοποίησης και παρατήρησης ανάλογο προς εκείνο που προβλέπεται για τους κοινωνικούς εταίρους·
14. επιθυμεί να ενισχύσει η Επιτροπή την περιφερειακή της δράση στους νέους χώρους ρύθμισης που ιδρύονται ανά τον κόσμο¹, προκειμένου να προσαρμοσθεί καλύτερη η προώθηση των ΒΚΕ στις τοπικές πραγματικότητες·
  - 14.1. εξαιρεί την ανάγκη ανάπτυξης της αλληλέγγυας οικονομίας και ζητεί να προωθήσει η Ευρωπαϊκή Ένωση την απόδοση σημασίας στον τομέα αυτόν που μπορεί να παράσχει νέες και πρωτότυπες προσεγγίσεις κατά την εφαρμογή των θεμελιωδών κανόνων της εργασίας·
  - 14.2. επισημαίνει το σημαντικό ρόλο που έχουν να διαδραματίσουν οι οργανώσεις των γυναικών, οι οργανώσεις στον τομέα της αναπτυξιακής συνεργασίας και οι περιφερειακές αρχές για την εφαρμογή της πολιτικής που οδηγεί στην αειφόρο ανάπτυξη, στην κοινωνική συνοχή και, κατά συνέπεια, στον σεβασμό των ΒΚΕ·
  - 14.3. τονίζει τη μεγάλη σημασία του ανεπίσημου τομέα (παράλληλη οικονομία) στις αναπτυσσόμενες χώρες και ζητεί από την Επιτροπή και τη ΔΟΕ να υποβάλουν προτάσεις ώστε οι ενδιαφερόμενοι να μπορέσουν να αποκτήσουν το καθεστώς

---

¹ Mercosur, Ένωση για την περιφερειακή συνεργασία της Νότιας Ασίας (SAARC), UAO (Ένωση της Δυτικής Αφρικής), κλπ.

του εργαζόμενου·

- 14.4. επιστά την προσοχή στην ταχεία αύξηση των ζωνών κατεργασίας προϊόντων προς εξαγωγή σε διάφορα μέρη του κόσμου και στο γεγονός ότι σε πολλές περιπτώσεις η εθνική εργατική νομοθεσία δεν εφαρμόζεται σ' αυτές τις ζώνες· καλεί συνεπώς την Επιτροπή να διερευνήσει τις δυνατότητες του να εφαρμόζονται οι βασικοί κανόνες εργασίας της ΔΟΕ σ' αυτές τις ζώνες·
15. υπογραμμίζει ότι η προώθηση της κοινωνικής ευθύνης των επιχειρήσεων πρέπει να είναι συνεπής με τα δρώμενα στα πλαίσια του ΟΟΣΑ και της ΔΟΕ και πρέπει να συνοδεύεται από την προώθηση της κοινωνικής επισήμανσης σε παγκόσμια κλίμακα, επιτρέποντας μια πραγματική αξιολόγηση των αλυσίδων παραγωγής και διανομής προϊόντων προέλευσης των αναπτυσσομένων χωρών, ζητεί δε από την ΕΕ να εντάξει αυτά τα σήματα στην ανάπτυξη του ΣΓΠ·
  - 15.1. τονίζει επίσης το ρόλο και την ευθύνη των διεθνικών εταιρειών στο θέμα του σεβασμού των δίκαιων συνθηκών εργασίας, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές που διέτύπωσε ο ΟΟΣΑ το 1976 και αναθεωρήθηκαν το 2000 και την τριμερή δήλωση ΔΟΕ του 1977 που καθιερώθηκε το 2000 σχετικά με τις πολυεθνικές εταιρίες·
  - 15.2. προτείνει να εκπονήσει η Επιτροπή, σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους και τις άλλες ενδιαφερόμενες οργανώσεις, έναν και μόνο ευρωπαϊκό κώδικα συμπεριφοράς σχετικά με τη λειτουργία των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων σε διεθνές επίπεδο, ο οποίος θα βασίζεται στις πλέον ενδεδειγμένες διεθνείς συμφωνίες·
16. καλεί την Επιτροπή, το Συμβούλιο και τα κράτη μέλη, μετά από διαβουλεύσεις με τους κοινωνικούς εταίρους (εργαζόμενους και εργοδότες), να καθορίσουν κοινή θέση και κοινή στρατηγική σε ό,τι αφορά τους θεμελιώδεις κοινωνικούς κανόνες, ιδίως ενόψει του νέου γύρου πολυμερών διαπραγματεύσεων του ΠΟΕ και της αναγκαίας προόδου που πρέπει να επιτευχθεί σε αυτά τα θέματα· υπενθυμίζει σχετικά ότι παραμένει νομικώς έγκυρη η εντολή διαπραγμάτευσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως προσδιορίστηκε πριν από την 3η διυπουργική διάσκεψη του ΠΟΕ στο Σηάτλ·
17. καλεί τα κράτη μέλη της ΕΕ να αναπτύξουν τις δράσεις συνεργασίας τους με τις τρίτες χώρες λαμβάνοντας υπόψη τις προτεραιότητες που αφορούν τη βελτίωση της διαχείρισης και τους προσανατολισμούς που καθόρισε η ΕΕ·
18. αναθέτει στον Πρόεδρό του να διαβιβάσει το παρόν ψήφισμα στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή καθώς και στα κοινοβούλια των κρατών μελών·

Αιτιολογική έκθεση

Εισαγωγή

Η ανακοίνωση της Επιτροπής έχει ως στόχο την προαγωγή των βασικών κανόνων εργασίας και τη βελτίωση της κοινωνικής διαχείρισης σε ένα πλαίσιο παγκοσμιοποίησης, ανοίγει δε ένα ευρύ και σύνθετο πεδίο προβληματισμού. Η παρούσα ανακοίνωση σαφώς παραπέμπει, αφενός, στους προσανατολισμούς της ΕΕ οι οποίοι διέπουν τις ακολουθούμενες πολιτικές, ιδίως την πολιτική ανάπτυξης και την εμπορική πολιτική, και, αφετέρου, στις ευθύνες της ΕΕ σε ό,τι αφορά την προώθηση ενός κοινωνικού μοντέλου το οποίο να διασφαλίζει την αξιοπρέπεια ανδρών και γυναικών σε όλο τον πλανήτη.

Εφόσον γίνεται λόγος για συνδυασμό της παγκοσμιοποίησης, της διαχείρισης (κυρίως της διαχείρισης του κοινωνικού τομέα), των βασικών κανόνων εργασίας (ΒΚΕ), είμαστε ήδη σε έναν τομέα για τον οποίο η τεχνική αποκλειστικώς και μόνο προσέγγιση, που χρειάζεται οπωσδήποτε, δεν επαρκεί από μόνη της.

Αυτό το διάβημα πρέπει, κατά τη γνώμη μας, να εντάσσεται σε ένα συνολικότερο προβληματισμό στο πλαίσιο του οποίου η κανονιστική προσέγγιση πρέπει να συνδυάζεται με μια συστημική προσέγγιση έχοντας ως γνώμονα τις απαιτήσεις που επιβάλλει ο κοινός στόχος της βιώσιμης ανάπτυξης.

Στο πλαίσιο της γνώμης που ζητήθηκε από το ΕΚ, φαίνεται δύσκολο να ικανοποιηθεί μια τέτοια οπτική η φιλοδοξία (;). Η ποιότητα της ανακοίνωσης που μας έχει υποβληθεί και τα συμπεράσματα, με τα οποία συμφωνούμε, μας καλούν να απόσχουμε από κάποια ιδιαίτερος τεχνικά σχόλια όσον αφορά τις προτεινόμενες δράσεις και τα μέτρα, έτσι ώστε να διευκρινισθούν καλύτερα οι συνθήκες που πρέπει να πληρούνται προκειμένου οι ΒΚΕ να βρουν πρόσφορο έδαφος για την τήρησή τους.

Υπενθυμίζουμε ότι οι τέσσερις μεγάλες κατηγορίες ΒΚΕ που επισημοποιούνται μέσα από τις συμβάσεις της ΔΟΕ:

- ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και ουσιαστική αναγνώριση του δικαιώματος των συλλογικών διαπραγματεύσεων,
- εξάλειψη όλων των μορφών καταναγκαστικής ή υποχρεωτικής εργασίας,
- ουσιαστική κατάργηση της παιδικής εργασίας,
- εξάλειψη των διακρίσεων στην απασχόληση και το επάγγελμα,

παρουσιάστηκαν συνοπτικά στο έγγραφο εργασίας.

Δεν φαίνεται απαραίτητο να αφιερωθεί πρόσθετος χρόνος στο θέμα της ιδιαίτερης ευθύνης της ΕΕ για την εφαρμογή αυτών των κανόνων, δεδομένου ότι αποτελούν αναπόσπαστο στοιχείο του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου: αρκεί και μόνον να επικαλεσθούμε τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων που προκηρύχθηκε στη Νίκαια τον Δεκέμβριο 2000.

Η ανακοίνωση της Επιτροπής

Η ανάλυση, όπως αναπτύσσεται στο εν λόγω έγγραφο, το οποίο επιδιώκει να επεξεργασθεί μία στρατηγική με στόχο να καταστεί η παγκοσμιοποίηση επωφελής για την κοινωνική ανάπτυξη και για το σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, βασίζεται κατά κύριο λόγο σε μια ακριβή περιγραφή:

- των σχέσεων μεταξύ των ενδιαφερομένων παραγόντων, ιδίως της ΕΕ και της ΔΟΕ·
- των μηχανισμών που έχουν εφαρμοσθεί και που θα πρέπει να αναπτυχθούν·
- των αποστολών και ελέγχων της ΔΟΕ για την εφαρμογή των κανόνων·
- των μέτρων παροχής κινήτρων της ΕΕ στο πλαίσιο των εμπορικών συμφωνιών ή των διμερών ή πολυμερών σχέσεων

Διευκρινίζει επίσης τις βασικές αρχές της προσέγγισης της ΕΕ για αυτό το θέμα και διατυπώνει προτάσεις για δράση προς δύο βασικές κατευθύνσεις:

- σε διεθνές επίπεδο, ενίσχυση των δεσμών και των στηριγμάτων για τη βελτίωση των δράσεων της ΔΟΕ·
- σε επίπεδο ΕΕ, εφαρμογή ειδικών μηχανισμών ενισχύοντας π.χ. το Σύστημα Γενικευμένων Προτιμήσεων (ΣΓΠ), των καθεστώτων ενθάρρυνσης, και προτείνοντας την περαιτέρω ολοκλήρωση των αναπτυξιακών στόχων, τη μείωση της φτώχειας και την προώθηση των ΒΚΕ.

Προτείνει επίσης να αποτιμηθούν με λεπτομερή τρόπο οι αλληλεπιδράσεις μεταξύ εμπορικής πολιτικής, κοινωνικής ανάπτυξης και ΒΚΕ.

Προσυπογράφουμε όλες αυτές τις συστάσεις και εγκρίνουμε τους προσανατολισμούς που απευθύνει η Επιτροπή στο Συμβούλιο στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού και του διεθνούς θεσμικού μηχανισμού.

Εντούτοις, στη γνώμη που θα δώσει το ΕΚ, θεωρούμε απαραίτητο να συμπληρώσουμε αυτές τις προτάσεις υπογραμμίζοντας το πλαίσιο εντός του οποίου αυτά τα μέτρα προβλέπονται και προτείνονται, καθώς και τη δυσκολία που προκύπτει από τη θέληση να εφαρμόσουμε κανόνες χωρίς να αναρωτηθούμε προηγουμένως για τις συνθήκες υπό τις οποίες πρόκειται αυτοί οι κανόνες να εφαρμοσθούν.

Τί σημαίνει, για να αναφερθούμε σε δύο μόνο παραδείγματα, δικαίωμα έκφρασης ή ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι για τους εργαζομένους υπό δικτατορικό καθεστώς ή τί σημαίνει όχι εργασία των παιδιών στις λιγότερο προηγμένες χώρες όταν δεν υφίσταται κανένα εκπαιδευτικό σύστημα;

Η ανακοίνωση της Επιτροπής ανοίγει επομένως συγκεκριμένες κατευθύνσεις, αλλά, προκειμένου να αναπτυχθεί μια πραγματική δυναμική, δεν θα πρέπει να τις θεωρήσουμε ως ένα από τα στάδια του απαιτούμενου προβληματισμού σχετικά με την παγκόσμια διαχείριση;

Η ανακοίνωση ως βάση προβληματισμού προς εμβάθυνση

Εάν λάβουμε υπόψη τη μεγάλη αυτή δυσκολία που έγκειται στην εφαρμογή των ΒΚΕ σε παγκόσμια κλίμακα, ανακαλύπτουμε αμέσως την έλλειψη συνοχής μεταξύ των διαβημάτων που έχουν αναλάβει τα διάφορα θεσμικά όργανα και ενίοτε ακόμη και στο εσωτερικό του ίδιου θεσμικού οργάνου, και δεν μπορούμε παρά να υπογραμμίσουμε αφενός την ανάγκη για προσδιορισμό ενός νέου σχήματος για την παγκόσμια διαχείριση και, αφετέρου, να ζητήσουμε την ακόμη μεγαλύτερη ολοκλήρωση των ευρωπαϊκών πολιτικών.

Καταρχήν, αξίζουν να σχολιασθούν οι όροι που χρησιμοποιούνται στον τίτλο της ανακοίνωσης:

Παγκοσμιοποίηση: η έκθεση δεν μπορεί να αναπτύξει ενδελεχώς την έννοια που αποδίδεται σε αυτόν τον όρο, αλλά επιθυμούμε να παρατηρήσουμε ότι η παγκοσμιοποίηση στην οποία εμείς αναφερόμαστε, συνεπάγεται ότι στο πλαίσιο της οικονομίας της αγοράς, η ελευθέρωση των συναλλαγών δεν αποτελεί αυτοσκοπό και ότι δεν μπορεί να είναι το βασικό εργαλείο, δηλαδή το μοναδικό, για την εκρίζωση της φτώχειας ανά τον κόσμο ακόμη και αν εφαρμόζονται πολιτικές ενσωμάτωσης των αποκλεισμένων.

Η παγκοσμιοποίηση συνεπάγεται και προϋποθέτει δημόσιες ρυθμίσεις, στην ίδια κλίμακα και της ίδιας αποτελεσματικότητας με εκείνες που εφαρμόζονται στον τομέα των εμπορικών συναλλαγών. Η ελευθέρωση των συναλλαγών συνέβαλε σε μεγάλο βαθμό στη γενική ανάπτυξη, αλλά επίσης, εκ των πραγμάτων, και στην αύξηση των ανισοτήτων στον κόσμο: τούτο αποτελεί κοινή διαπίστωση. Έτσι, το πολύτιμο αυτό εργαλείο που συνιστά ο ΠΟΕ, δεν μπορεί να αποτελεί τον μοναδικό χώρο για τις παγκόσμιες ρυθμίσεις· οι κανόνες που απορρέουν από αυτόν δεν είναι δυνατόν να επιβάλλονται επί όλων των άλλων κανόνων που διέπουν τις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων – τίθεται βεβαίως το ζήτημα της ιεράρχησης των κανόνων σε παγκόσμιο επίπεδο, ιδίως το ποια είναι η θέση των ΒΚΕ.

Κοινωνική διαχείριση: Η αναζήτηση της βελτίωσης της διαχείρισης μέσω της προσθήκης μέτρων σε διάφορους τομείς (χρηματοοικονομικό, οικονομικό, οικολογικό, κοινωνικό), χωρίς σύνδεση μεταξύ τους, δεν είναι η δική μας αντίληψη περί διαχείρισης. Η ιδέα της διαχείρισης συνεπάγεται εκείνη της αλληλεξάρτησης, η δε κοινωνική διαχείριση που επιδιώκουμε να βελτιώσουμε, συνεπάγεται ότι αναπτύσσουμε συγχρόνως δράσεις στο επίπεδο της δημοκρατικής οργάνωσης των κρατών και συνεπώς της θέσπισης ενός νομοθετικού πλαισίου, της οικονομικής ανάπτυξης, της μείωσης της φτώχειας, της συμμετοχής των ενδιαφερομένων πληθυσμών, του σεβασμού των φυσικών πόρων. Όλα αυτά συμμετέχουν στο διάβημα για τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Μια απαραίτητη ρύθμιση: νέοι χώροι, επαναπροσδιορισμός των μέσων, παράγοντες των οποίων ο ρόλος πρέπει να αποσαφηνισθεί

Η Επιτροπή, στην ανακοίνωσή της, υπενθυμίζει λεπτομερώς την εξέλιξη της προαγωγής των ΒΚΕ σε διεθνές επίπεδο, διευκρινίζοντας ότι «διεθνείς συζητήσεις για τη σχέση μεταξύ παγκοσμιοποίησης και κοινωνικής ανάπτυξης έχει γίνει σε διάφορα φόρα».

Αναφέρουμε όσα υπάρχουν: Παγκόσμια Διάσκεψη Κορυφής για την Ανάπτυξη του 1995· Διακήρυξη της Κοπεγχάγης σχετικά με την κοινωνική ανάπτυξη, η οποία επέτρεψε για πρώτη φορά να διευκρινισθούν οι ΒΚΕ και να επιβεβαιωθεί ο παγκόσμιος χαρακτήρας τους· Διακήρυξη της ΔΟΕ του 1998 στην οποία διευκρινίζεται ότι το σύνολο των μελών της, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που δεν έχουν επικυρώσει τις συμβάσεις, έχουν την υποχρέωση να εφαρμόζουν τις αρχές που απορρέουν από αυτές· εργασίες του ΟΟΣΑ σχετικά με τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ ελευθέρωσης του εμπορίου και ΒΚΕ και κατευθυντήριες αρχές, που εγκρίθηκαν το 2000 για τις πολυεθνικές επιχειρήσεις· Παγκόσμιο Σύμφωνο του ΟΗΕ (Global Compact) για λογαριασμό της παγκόσμιας επιχειρηματικής κοινότητας.

Υπάρχει όμως ακόμη και η αποτυχία των μεγάλων διασκέψεων: Σηάτλ, Ντόχα. Σε ό,τι δε αφορά την ενσωμάτωση των ΒΚΕ στις εμπορικές σχέσεις, μπορούμε να πούμε ότι οι σχέσεις μεταξύ ανάπτυξης του εμπορίου και προώθησης αυτών των κανόνων αποκαλύπτουν την σημερινή ακαταλληλότητα των συστημάτων και των οργανώσεων και της σχετικής ανικανότητάς τους να επεξεργασθούν τα απαιτούμενα μέσα για τον σεβασμό παγκόσμιων κανόνων.

Η έλλειψη κοινής ιεράρχησης των κανόνων μεταξύ των διαφόρων παγκόσμιων ρυθμίσεων, η συναίνεση όσον αφορά τα παγκόσμια δικαιώματα χωρίς όμως πραγματική δυνατότητα αμφισβήτησης των παραβιάσεων, ένα διεθνές δίκαιο που περιορίζεται στις διακρατικές σχέσεις και ελέγχεται από εκείνους μάλιστα που δεσμεύει (αδυναμία των διαδικασιών της ΔΟΕ), όλα αυτά οδηγούν στην αναζήτηση νέων δρόμων και αναφορών, παραπέμποντας σε ρυθμίσεις που δεν είναι κατά βάση κρατικές. Η προώθηση των κωδίκων συμπεριφοράς, των σημάτων και των εταιρικών σχέσεων αποτελούν εξίσου παραδείγματα μιας ανανεωμένης προσέγγισης, πρέπει όμως να υπογραμμισθεί η προσοχή που πρέπει να δοθεί στην απαιτούμενη ολοκλήρωση μεταξύ κρατικών κανόνων και σημάτων ή ειδικών κωδίκων συμπεριφοράς και στον κίνδυνο υποκατάστασης του ενός από το άλλο.

Αποτελεί μάλλον ψευδαίσθηση να υπολογίζουμε στην καλή θέληση των επιχειρήσεων μέσω της θέσπισης της κοινωνικής ευθύνης των επιχειρήσεων ενώ εγκαθίστανται σε χώρες στις οποίες δεν υπάρχει έστω και η ελάχιστη κοινωνική νομοθεσία.

Πρέπει να επιβεβαιωθεί ο ιστορικά θεμελιώδης ρόλος των κοινωνικών εταίρων στην ανάπτυξη των ΒΚΕ, ιδίως στο πλαίσιο των εταιρικών σχέσεων με τους ομολόγους τους των αναπτυσσομένων χωρών, των οποίων τις δράσεις θα πρέπει οπωσδήποτε να μπορούν να υποστηρίξουν και να προωθήσουν.

Επίσης, οι ΜΚΟ πρέπει να καταλάβουν καθοριστική θέση στο συγκεκριμένο αυτό πλαίσιο. Ο ρόλος τους ως παρατηρητές των τοπικών καταστάσεων, ως συνομιλητές τόσο των πληθυσμών όσο και των τοπικών αρχών, θα μπορούσε να τους επιτρέψει να συμμετάσχουν σε διαδικασίες αξιολόγησης, ήτοι ελέγχου, με την προϋπόθεση ότι έχει θεσπισθεί ένα πλαίσιο και ένα σύστημα πιστοποίησης με συγκεκριμένα σήματα.

Υπενθυμίζουμε ότι σε ό,τι αφορά τον ΠΟΕ αφενός, η γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με τη διαφάνεια και την δημοκρατία στο διεθνές εμπόριο τόνιζε την απαραίτητη μεταρρύθμιση αυτού του οργάνου. Σε ό,τι δε αφορά τη ΔΟΕ, πρέπει να ενθαρρυνθούν οι νέες της προσπάθειες, δηλαδή η δημιουργία ομάδας υψηλού επιπέδου προκειμένου να παρακολουθεί την κοινωνική διάσταση της παγκοσμιοποίησης, ο πολλαπλασιασμός των

συζητήσεων σε διάφορα περιφερειακά επίπεδα (διεθνές πρόγραμμα για την κατάργηση της παιδικής εργασίας (IPEC)).

Υπό αυτή την έννοια πρέπει να διευκρινισθούν οι σχέσεις ΕΕ – ΔΟΕ – ΠΟΕ, οι δε τρέχουσες εργασίες της Συνέλευσης θα πρέπει να επιτρέψουν τον καλύτερο προσδιορισμό του επιπέδου εκπροσώπησης της ΕΕ στους διάφορους αυτούς θεσμούς μέσω των οποίων συμμετέχει στην εν λόγω παγκόσμια διαχείριση.

Έτσι, η αμοιβαία ενίσχυση των δράσεων της ΔΟΕ με αντίστοιχες δράσεις της ΕΕ, όπως αυτές που προτείνονται στην ανακοίνωση, θα λάβουν την πραγματική τους διάσταση και θα καταστούν πλήρως αποτελεσματικές.

Η θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η ΕΕ διαθέτει συγκεκριμένα μέσα, κάθε άλλο παρά αμελητέα, ιδίως στον τομέα των διμερών σχέσεων. Η ΕΕ χορηγεί σε ορισμένες χώρες μεγάλο μέρος της βοήθειας που χρειάζονται και ως εκ τούτου κατέχει προνομιακή θέση προκειμένου να προτείνει και να υποστηρίξει τη θέσπιση διαδικασίας υπέρ της βιώσιμης ανάπτυξης, η οποία θα περιλαμβάνει την έγκριση π.χ. συμβάσεων πλαισίων στο θέμα των ΒΚΕ, είτε πρόκειται για την παιδική εργασία, είτε πρόκειται για τα συνδικαλιστικά δικαιώματα είτε για την ισότιμη μεταχείριση.

Πρέπει να επιτευχθεί η μετάβαση από την αυστηρή εφαρμογή, ή τον έλεγχο των κανόνων, στη θέσπιση διαδικασίας η οποία να διασφαλίζει τα αποτελέσματά τους.

Σε αυτό πρέπει να συμβάλλουν η ολοκληρωμένη προσέγγιση όλων των πολιτικών της ΕΕ στο συγκεκριμένο τομέα, η συστηματική ενσωμάτωση των ΒΚΕ (mainstreaming) καθώς και στοχοθετημένες υπό όρους ενισχύσεις σε αυτούς τους τομείς (σε αντίθεση με την επιβολή κυρώσεων).

Με αυτές τις προοπτικές, προτείνουμε ο προσανατολισμός που θα δώσει το ΕΚ για τη βελτίωση της εφαρμογής των ΒΚΕ να συνοψίζεται στην αντιστροφή των όρων του τίτλου της έκθεσης, ως εξής: «βελτίωση της διαχείρισης στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης με σκοπό την προώθηση της εφαρμογής και της τήρησης των βασικών κανόνων εργασίας».

23 Μαΐου 2002

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ, ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

προς την Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων

σχετικά με την Ανακοίνωση της Επιτροπής: προαγωγή βασικών κανόνων εργασίας και βελτίωση της κοινωνικής διαχείρισης στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης (COM(2001) 416 – C5-0162/2000 – 2002/2070 (COS))

Συντάκτρια γνωμοδότησης: Martine Roure

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Κατά τη συνεδρίασή της στις 21 Νοεμβρίου 2001, η Επιτροπή Ελευθεριών και Δικαιωμάτων των Πολιτών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων όρισε συντάκτρια γνωμοδότησης την κ. Martine Roure.

Κατά τις συνεδριάσεις της στις 18 Απριλίου και 23 Μαΐου 2002, η επιτροπή εξέτασε το σχέδιο γνωμοδότησης.

Κατά την τελευταία ως άνω συνεδρίαση, η επιτροπή ενέκρινε τα κατωτέρω συμπεράσματα με 33 ψήφους υπέρ, και μία ψήφο κατά.

Ήσαν παρόντες κατά την ψηφοφορία οι βουλευτές: Robert J.E. Evans, πρόεδρος· Lousewies van der Laan, αντιπρόεδρος· Giacomo Santini, αντιπρόεδρος· Martine Roure, συντάκτρια γνωμοδότησης· Niall Andrews, Christian Ulrik von Boetticher, Kathalijne Maria Buitenweg (αναπλ. Patsy Sørensen), Marco Cappato (αναπλ. Maurizio Turco), Charlotte Cederschiöld, Ozan Ceyhun, Carlos Coelho, Gérard M.J. Deprez, Francesco Fiori (αναπλ. Marcello Dell'Utri σύμφωνα με το άρθρο 153, παράγραφος 2, του Κανονισμού), Evelyne Gebhardt (αναπλ. Carmen Cerdeira Morterero), Marie-Thérèse Hermange (αναπλ. Thierry Cornillet), Jorge Salvador Hernández Mollar, Άννα Καραμάνου (αναπλ. Michael Cashman), Eva Klant, Alain Krivine (αναπλ. Giuseppe Di Lello Finuoli), Hartmut Nassauer, William Francis Newton Dunn, Arie M. Oostlander (αναπλ. Ana Palacio Vallelersundi), Elena Ornella Paciotti, Hubert Pirker, Bernd Posselt, Gerhard Schmid, Ingo Schmitt (αναπλ. Timothy Kirkhope), Ilka Schröder, Miet Smet (αναπλ. Giuseppe Brienza), Ο Κόμης του Stockton (αναπλ. Λόρδου Bethell), Joke Swiebel, Anna Terrón i Cusí, Gianni Vattimo (αναπλ. Sérgio Sousa Pinto) και Χρήστος Ζαχαράκης (αναπλ. Mary Elizabeth Banotti).

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ

Εισαγωγή

Σήμερα, όπως σωστά επισημαίνει η Επιτροπή, «η παγκόσμια διαχείριση της αγοράς αναπτύχθηκε ταχύτερα από ό,τι η παγκόσμια κοινωνική διαχείριση»¹.

Γι' αυτό, η Επιτροπή προτείνει να εγκρίνει το Συμβούλιο μια στρατηγική για τη βελτίωση της κοινωνικής διαχείρισης σε παγκόσμιο επίπεδο, στηριγμένη στο σεβασμό των θεμελιωδών κανόνων του εργατικού δικαίου, όπως αυτοί εξαγγέλλονται στη Διακήρυξη του 1998 του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας (ΔΟΕ).

Από τη δική μας σκοπιά, η εν λόγω στρατηγική μπορεί να υπάρξει μόνον εφόσον γίνουν προηγουμένως σεβαστοί στην ίδια την ΕΕ αυτοί οι ελάχιστοι θεμελιώδεις κανόνες.

I. Κατοχύρωση του απόλυτου σεβασμού των θεμελιωδών κανόνων εργασίας μέσα στην ΕΕ

1. Το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο

Το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο αναπτύχθηκε βαθμιαία τα τελευταία σαράντα χρόνια, για να καταλήξει σε ένα εκτενές κοινωνικό κεκτημένο (ελεύθερη κυκλοφορία εργαζομένων, ισότητα ανδρών-γυναικών, υγεία και ασφάλεια στο χώρο εργασίας, συνθήκες απασχόλησης, καταπολέμηση διακρίσεων).

Το Δεκέμβριο 2000, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας επιβεβαίωσε τη βούλησή του να θέσει σε εφαρμογή την «κοινωνική Ατζέντα» που η Επιτροπή είχε παρουσιάσει τον Ιούνιο 2000. Στόχος είναι να συνεχισθεί μέχρι το 2005 η εφαρμογή μιας αειφόρου οικονομικής ανάπτυξης που θα διασφαλίσει μεταξύ άλλων μια μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή, ιδιαίτερα μέσα από τη βελτίωση των συνθηκών απασχόλησης και τον αγώνα κατά του αποκλεισμού. Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων –πρέπει να το θυμίσουμε- περιλαμβάνει επίσης τα οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα και, συνεπώς, τους θεμελιώδεις κανόνες εργασίας.

2. Τα κενά στο θέμα του σεβασμού των θεμελιωδών κανόνων εντός της ΕΕ

Όμως, συνεχίζουμε να βλέπουμε μέσα στην ΕΕ πάρα πολλές περιπτώσεις όπου ακόμη κι οι τέσσερις θεμελιώδεις κανόνες του εργατικού δικαίου που εξαγγέλλονται στη διακήρυξη του ΔΟΕ δεν τηρούνται. Εν πρώτοις, θα πρέπει να ζητήσουμε από όσα κράτη μέλη δεν το έχουν ακόμη πράξει, να υπογράψουν και επικυρώσουν τις οκτώ βασικές συμβάσεις του ΔΟΕ που αφορούν αυτά τα θέματα².

¹ (COM(2001) 416 τελικό, σελ. 4

² βλ. την από 15 Σεπτεμβρίου 2000 σύσταση της Επιτροπής προς τα κράτη μέλη

Αφετέρου, όπως επισημαίνει και η τελευταία έκθεση του Κοινοβουλίου για την κατάσταση εντός της ΕΕ (2000) στο θέμα των θεμελιωδών δικαιωμάτων¹, το εμπόριο ανθρωπίνων όντων και η οικιακή δουλειά ανθίζουν εντός της ΕΕ, πράγμα πολύ ανησυχητικό που απαιτεί τη λήψη μέτρων. Ομοίως, τόσο η Σύμβαση του 1990 του ΟΗΕ για την προστασία των δικαιωμάτων όλων των μεταναστών εργαζομένων όσο και ο Αναθεωρημένος Κοινωνικός Χάρτης του 1996 του Συμβουλίου της Ευρώπης, δεν έχουν ακόμη επικυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη. Υπάρχουν ακόμη πάρα πολλές περιπτώσεις όπου το ελάχιστο όριο ηλικίας για την παιδική εργασία δεν τηρείται (ιδιαίτερα στις οικογενειακές επιχειρήσεις, στην οικιακή εργασία και στη γεωργία), χωρίς να μιλήσουμε για την εκμετάλλευση των λαθρομεταναστών.

II. Προαγωγή των θεμελιωδών κανόνων εργασίας στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης

1. Μια σφαιρική θεώρηση

Ως προς την ευρωπαϊκή στρατηγική βελτίωσης των θεμελιωδών κανόνων εργασίας, αυτή πρέπει ασφαλώς, όπως αναφέρει η Επιτροπή, να στηριχθεί σε μια σφαιρική θεώρηση, τη μόνη ικανή να προσφέρει καλύτερη συνοχή και μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα στις δράσεις και πολιτικές που η Ένωση εφαρμόζει σε ευρωπαϊκό όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Στο διεθνές πεδίο, η ΕΕ θα πρέπει να στηρίζει περισσότερο τις εργασίες του ΔΟΕ, ώστε αυτές να τύχουν μεγαλύτερης δημοσιότητας και αποτελεσματικότερης παρακολούθησης της εφαρμογής τους. Η ΕΕ θα πρέπει επίσης να αυξήσει την οικονομική συνδρομή της στα προγράμματα εκείνα του ΔΟΕ που αποβλέπουν στην προαγωγή των θεμελιωδών κανόνων εργασίας. Γενικότερα, η ΕΕ θα πρέπει να συμμετάσχει ενεργά στη δρομολόγηση ενός διεθνούς διαλόγου ανάμεσα στο ΔΟΕ, στον ΠΟΕ, στην CNUCED και την Παγκόσμια Τράπεζα, με σκοπό να εξεταστούν οι δυνατότητες βελτιστοποίησης των θετικών κοινωνικών επιπτώσεων της παγκοσμιοποίησης του εμπορίου και των επενδύσεων.

Στο ευρωπαϊκό πεδίο, η ΕΕ διαθέτει διάφορους μηχανισμούς για την προαγωγή του σεβασμού των θεμελιωδών κανόνων εργασίας, και ειδικότερα την αναπτυξιακή πολιτική (Σύμβαση του Κοτονού) και την εμπορική πολιτική (το αναθεωρημένο ΣΓΠ, τις κοινωνικές ρήτρες, τα κοινωνικά σήματα ποιότητας), μέσω των οποίων μπορεί το άνοιγμα των ευρωπαϊκών αγορών να συνδεθεί με το σεβασμό των εργασιακών προδιαγραφών. Μια άλλη ευρωπαϊκή πολιτική, που εξ άλλου δεν μνημονεύεται στην Ανακοίνωση, είναι η πολιτική της δικαστικής και αστυνομικής συνεργασίας, της οποίας η εξωτερική διάσταση πρέπει να ενισχυθεί, ιδίως σε ό,τι αφορά τον αγώνα κατά του εμπορίου ανθρωπίνων όντων και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών. Να αναφέρουμε επίσης την Πράσινη Βίβλο της Επιτροπής για την προαγωγή ενός ευρωπαϊκού πλαισίου για την κοινωνική ευθύνη των επιχειρήσεων, όπου επισημαίνεται η ανάγκη μιας μεγαλύτερης συνοχής ανάμεσα στους διάφορους κώδικες που απορρέουν από τα ιδιωτικά προγράμματα.

---

¹ Ψήφισμα της 05.07.2001 για την κατάσταση των θεμελιωδών δικαιωμάτων εντός της ΕΕ (2000), σημεία 42 έως 45 και 103 κε.

2. Κατευθυντήριες αρχές

Η ΕΕ οφείλει ασφαλώς να προαγάγει το σεβασμό των θεμελιωδών εργασιακών κανόνων, λόγω του οικουμενικού τους χαρακτήρα. Όμως, ο σεβασμός τους πρέπει να κυμαίνεται αναλόγως της κατάστασης της κάθε αναπτυσσόμενης χώρας. Όντως, θα ήταν ανεπίκαιρο να θέσουμε υπό αμφισβήτηση το συγκριτικό πλεονέκτημα των αναπτυσσομένων χωρών που διαθέτουν φθηνούς μισθούς, ή να χρησιμοποιήσουμε τους εργασιακούς κανονισμούς για την άσκηση προστατευτισμού. Ομοίως, ο αγώνας κατά της παιδικής εργασίας μπορεί να γίνει αντιληπτός μόνο σε συνδυασμό με συνοδευτικά μέτρα, με άλλα λόγια σε συνδυασμό με μια αναπτυξιακή βοήθεια, διαφορετικά θα ήταν σαν να σπρώχναμε τα παιδιά στο πεζοδρόμιο, αυξάνοντας κι άλλο τους κινδύνους σεξουαλικής εκμετάλλευσής τους.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Επιτροπή Ελευθεριών και Δικαιωμάτων των Πολιτών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων καλεί την Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συμπεριλάβει στην πρόταση ψηφίσματός της τα ακόλουθα στοιχεία:

1. επικροτεί τη στρατηγική της βελτίωσης των θεμελιωδών κανόνων εργασίας που παρουσίασε η Επιτροπή ώστε, στο πλαίσιο μιας παγκοσμιοποίησης διεπόμενης υπέρμετρα από τη διαχείριση της αγοράς, να προωθηθεί η κοινωνική ανάπτυξη· εκτιμά για το λόγο αυτό ότι είναι απαραίτητο να συμμετέχουν στενά στη χάραξη και εφαρμογή της εν λόγω στρατηγικής τόσο οι κοινωνικοί εταίροι όσο και η ευρύτερη κοινωνία των πολιτών·
2. καλεί τα κράτη μέλη και το Συμβούλιο να υποστηρίξουν εμπράκτως τη στρατηγική που προτείνει η Επιτροπή·
3. τονίζει ότι, προηγουμένως, η ίδια η ΕΕ, λόγω του ευρωπαϊκού κοινωνικού μοντέλου και των οικονομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων που εξαγγέλλει ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, οφείλει να μεριμνά για τον απόλυτο σεβασμό των ελάχιστων θεμελιωδών κανόνων που εξαγγέλλει η διακήρυξη του ΔΟΕ του 1998· τούτο συνεπάγεται μεταξύ άλλων:
  - την επικύρωση από όσα κράτη μέλη δεν το έχουν ακόμη πράξει, των σχετικών συμβάσεων του ΔΟΕ,
  - τον αυστηρό σεβασμό της απαγόρευσης εργασίας για ανηλίκους κάτω των 15 ετών,
  - έναν μεγαλύτερο αγώνα κατά του εμπορίου ανθρωπίνων όντων και κατά της οικιακής δουλείας,
  - μια ευρωπαϊκή πολιτική ασύλου και μετανάστευσης που θα ενθαρρύνει τη νόμιμη μετανάστευση, ώστε να καταπολεμηθεί η λαθρομετανάστευση και η εκμετάλλευση των λαθρομεταναστών·
4. επικροτεί, για λόγους συνοχής και αποτελεσματικότητας, την προτεινόμενη από την Επιτροπή σφαιρική θεώρηση των ευρωπαϊκών πολιτικών, είτε πρόκειται για την εμπορική πολιτική (αναθεωρημένο ΣΓΠ και κοινωνικές ρήτρες) είτε πρόκειται για την αναπτυξιακή πολιτική·

5. εκτιμά ότι αυτή η σφαιρική θεώρηση πρέπει να συμπεριλάβει επίσης την εξωτερική διάσταση της ευρωπαϊκής πολιτικής στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων, ιδίως όταν πρόκειται:
  - για την ενίσχυση της δικαστικής και αστυνομικής συνεργασίας στον αγώνα κατά του εμπορίου ανθρώπινων όντων και ιδιαίτερα κατά της σεξουαλικής εκμετάλλευσης των παιδιών που, αντίθετα από την ορολογία του ΔΟΕ, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως καταναγκαστική εργασία αλλά ως έγκλημα·
  - για τη σύναψη συμφωνιών εταιρικής σχέσης με τις χώρες καταγωγής ή διέλευσης των μεταναστευτικών ροών·
6. εκτιμά πάντως ότι η προαγωγή του σεβασμού των θεμελιωδών εργασιακών κανόνων, για να μην αποδειχθεί αντιπαραγωγική, θα πρέπει να είναι προσαρμοσμένη στην οικονομική και κοινωνική κατάσταση των αναπτυσσομένων χωρών, δηλ. δεν θα πρέπει να θέτει υπό αμφισβήτηση τα συγκριτικά πλεονεκτήματα που οι χώρες αυτές διαθέτουν από άποψη χαμηλών μισθών, ούτε να οδηγεί σε μεταμφιεσμένο προστατευτισμό· η προαγωγή των θεμελιωδών εργασιακών κανόνων πρέπει να συνοδεύεται από την αναγκαία ενίσχυση της αναπτυξιακής βοήθειας προς τις χώρες αυτές·
7. τονίζει επίσης το ρόλο και την ευθύνη των διεθνικών εταιρειών στο θέμα του σεβασμού των δίκαιων συνθηκών εργασίας, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές που διέτύπωσε ο ΟΟΣΑ το 1976 και αναθεωρήθηκαν το 2000 και την τριμερή δήλωση ΔΟΕ του 1977 που καθιερώθηκε το 2000 σχετικά με τις πολυεθνικές εταιρίες·
8. καλεί για το λόγο αυτό την ΕΕ και τα κράτη μέλη της να βοηθήσουν τις αναπτυσσόμενες χώρες να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες πρωτοδότησης που προσφέρουν τα κοινωνικά σήματα ποιότητας για την πρόσβαση στις ευρωπαϊκές αγορές·
9. τονίζει τέλος ότι η παγκοσμιοποίηση θα γίνει αποδεκτή μόνο εφόσον επιτρέψει τη βελτίωση των όρων διαβίωσης και εργασίας και τη χορήγηση μιας μεγαλύτερης αναπτυξιακής βοήθειας στους ενδιαφερόμενους πληθυσμούς.

22 Μαΐου 2002

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ, ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ, ΈΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

προς την Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων

σχετικά με την προαγωγή βασικών κανόνων εργασίας και τη βελτίωση της κοινωνικής διαχείρισης στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης
(COM(2001) 416 – C5-0162/2002 – 2002/2070 (COS))

Συντάκτης γνωμοδότησης (*): Κωνσταντίνος Αλυσανδράκης

(*) Διαδικασία Hughes

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Κατά τη συνεδρίασή της στις 22 Νοεμβρίου 2001, η Επιτροπή Βιομηχανίας, Εξωτερικού Εμπορίου, Έρευνας και Ενέργειας όρισε συντάκτη γνωμοδότησης τον Κωνσταντίνο Αλυσανδράκη.

Κατά τις συνεδριάσεις της στις 23 Απριλίου 2002 και 22 Μαΐου 2002, η επιτροπή εξέτασε το σχέδιο γνωμοδότησης.

Κατά την τελευταία ως άνω συνεδρίαση, η επιτροπή ενέκρινε τα κατωτέρω συμπεράσματα με 36 ψήφους υπέρ, 4 ψήφους κατά και 1 αποχή.

Ήσαν παρόντες κατά την ψηφοφορία οι βουλευτές: Carlos Westendorp y Cabeza, πρόεδρος· Peter Michael Mombaur, αντιπρόεδρος· Yves Piétrasanta, αντιπρόεδρος· Sir Robert Atkins, Ward Beysen (αναπλ. Colette Flesch), Freddy Blak (αναπλ. Marianne Eriksson), Guido Bodrato, David Robert Bowe (αναπλ. Massimo Carraro), Giles Bryan Chichester, Nicholas Clegg, Willy C.E.H. De Clercq, Carlo Fatuzzo (αναπλ. Concepció Ferrer), Francesco Fiori (αναπλ. Bashir Khanbhai), Χρήστος Φώλιας (αναπλ. Werner Langen), Marie-Hélène Gillig (αναπλ. Harlem Désir σύμφωνα με το άρθρο 153, παράγραφος 2, του Κανονισμού), Alfred Gomolka (αναπλ. Godelieve Quisthoudt-Rowohl), Michel Hansenne, Δημήτριος Κουλουριάνος (αναπλ. Roseline Vachetta), Rolf Linkohr, Μινέρβα Μελπομένη Μαλλιώρα (αναπλ. Gérard Caudron), Erika Mann, Hans-Peter Martin (αναπλ. Norbert Glante), Marjo Matikainen-Kallström, Eryl Margaret McNally, Angelika Niebler, Giuseppe Nisticò (αναπλ. Umberto Scapagnini), Reino Paasilinna, Paolo Pastorelli, Ιωάννης Πατάκης (αναπλ. Κωνσταντίνου Αλυσανδράκη σύμφωνα με το άρθρο 153, παράγραφος 2, του Κανονισμού), Elly Plooij-van Gorsel, John Purvis, Imelda Mary Read, Christian Foldberg Rovsing, Paul Rübig, Konrad K. Schwaiger, Esko Olavi Seppänen, Gary Titley, W.G. van Velzen, Alejo Vidal-Quadras Roca, Dominique Vlasto και Olga Zrihen Zaari.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η ανακοίνωση της Επιτροπής «Προαγωγή βασικών κανόνων εργασίας και βελτίωση της κοινωνικής διαχείρισης στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης» [COM (2001) 416] αναφέρεται στην εφαρμογή, σε παγκόσμιο επίπεδο, κανόνων εργασίας οι οποίοι υιοθετήθηκαν στη διακήρυξη της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) του 1998 για τις θεμελιώδεις αρχές και δικαιώματα στην εργασία. Οι εν λόγω κανόνες αφορούν:

- την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και την ουσιαστική αναγνώριση του δικαιώματος των συλλογικών διαπραγματεύσεων,
- την εξάλειψη όλων των μορφών καταναγκαστικής ή υποχρεωτικής εργασίας,
- την ουσιαστική κατάργηση της παιδικής εργασίας και
- την εξάλειψη των διακρίσεων στην απασχόληση και το επάγγελμα.

Αυτοί οι τέσσερις βασικοί κανόνες εργασίας καλύπτονται από οκτώ συμβάσεις της ΔΟΕ τις οποίες έχουν επικυρώσει από 87 έως 158 χώρες.

Η ανακοίνωση πραγματοποιεί σύντομη ιστορική αναφορά στην εξέλιξη της προώθησης των βασικών κανόνων εργασίας σε διεθνές επίπεδο και προτείνει σειρά μέτρων που αποβλέπουν στην ενίσχυσή τους. Οι προτάσεις κατά συνέπεια ακολουθούν την γραμμή της απόφασης του Συμβουλίου του 1999 και περιλαμβάνουν μέτρα σε διεθνές επίπεδο (ενίσχυση της επίβλεψης της ΔΟΕ, διαπραγματεύσεις, διάλογο, τεχνική βοήθεια), ενώ σε κοινοτικό επίπεδο τα προτεινόμενα μέτρα περιστρέφονται γύρω από το Σύστημα Γενικευμένων Προτιμήσεων (ΣΓΠ). Η Επιτροπή θέλει να πιστεύει ότι η αναθεώρηση του ΣΓΠ στην κατεύθυνση της διεύρυνσης των δυνατοτήτων πρόσβασης στην αγορά για τις χώρες που τηρούν τους βασικούς κανόνες εργασίας, θα προωθήσει την τήρηση των εν λόγω κανόνων.

Ο εισηγητής χαιρετίζει την πρωτοβουλία της Επιτροπής να εκδώσει αυτή την ανακοίνωση, καθώς και την εντατικοποίηση των επαφών μεταξύ Επιτροπής και ΔΟΕ. Θεωρεί ότι πρόκειται για τις απαρχές μιας απάντησης στην ανησυχία που δικαίως προκαλεί το λεγόμενο «κίνημα εναντίον της παγκοσμιοποίησης» το οποίο στην πραγματικότητα αποτελεί κίνημα διαμαρτυρίας σε έναν κόσμο όπου κυριαρχεί η ελευθέρωση, η χαλάρωση των ρυθμίσεων και η συγκέντρωση των κερδών χωρίς ασφαλιστικές δικλίδες, εις βάρος της κοινωνικής δικαιοσύνης, της ανάπτυξης των δημόσιων υπηρεσιών που είναι απολύτως απαραίτητες για την ικανοποίηση των θεμελιωδών αναγκών.

Ο εισηγητής εγκρίνει την προσέγγιση της Επιτροπής, η οποία προτείνει να υπάρξει δράση εντός των διαφόρων οργανισμών. Εκτιμά ωστόσο ότι οι προτάσεις αυτές είναι πολύ περιορισμένες σε σύγκριση με το χάσμα, το οποίο μάλιστα διευρύνεται ταχύτατα, μεταξύ των ελευθερώσεων αφενός και της έλλειψης κοινωνικής προστασίας αφετέρου. Εκφράζει τη λύπη του διότι η Επιτροπή συνεχίζει να κινείται στην κατεύθυνση των συμπερασμάτων της μελέτης του ΟΟΣΑ, σύμφωνα με τα οποία η ελευθέρωση δεν είχε αρνητικές επιπτώσεις στα κοινωνικά δικαιώματα. Ο εισηγητής φρονεί ότι τα συμπεράσματα της μελέτης αυτής έχουν χαρακτήρα δόγματος και πιστεύει, αντιθέτως, όπως άλλωστε και το κοινωνικό κίνημα, ότι η ελευθέρωση και η χαλάρωση των ρυθμίσεων έχουν δημιουργήσει τεράστια κοινωνική έλλειψη ισορροπίας και ότι σήμερα επείγει να προστατευθούν τα κοινωνικά δικαιώματα και το περιβάλλον, να επιβληθούν όρια στην συγκέντρωση, έτσι ώστε να δημιουργηθεί περιθώριο για την προστασία των συνθηκών εργασίας και των κοινωνικών δικαιωμάτων και για την προστασία των φυσικών πόρων. Τούτο υποχρεωτικά συνεπάγεται αντιστροφή των προτεραιοτήτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις διεθνείς εμπορικές διαπραγματεύσεις, η

ημερήσια διάταξη των οποίων σε μεγάλο βαθμό κυριαρχείται από την υπεράσπιση των συμφερόντων ενός μικρού αριθμού μεγάλων επιχειρήσεων.

Ο εισηγητής εκτιμά επίσης ότι η προώθηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων στις τρίτες χώρες περνάει μέσα από την υπεράσπιση των κοινωνικών δικαιωμάτων στην Ευρώπη. Πράγματι, η επίθεση που έχει εξαπολυθεί εναντίον των κεκτημένων που κατέκτησε η εργατική τάξη κατά τα τελευταία 150 χρόνια, έχει αρνητικές επιπτώσεις για την τήρηση των βασικών κανόνων σε τρίτες χώρες, διότι οξύνει τον χωρίς όρια ανταγωνισμό. Εκτός αυτού, αυτή η πολιτική υπονομεύει την αξιοπιστία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία όπως είναι φυσικό συναντά δυσκολίες όταν θέλει να προβληθεί ως υπερασπιστής των κοινωνικών δικαιωμάτων τη στιγμή που σε εσωτερικό επίπεδο επιδιώκει την οπισθοδρόμηση των κοινωνικών δικαιωμάτων.

Ο εισηγητής εκτιμά ότι εάν η ΕΕ αποκτούσε μεγαλύτερη συνέπεια, υπερασπιζόμενη τα κοινωνικά δικαιώματα στο εσωτερικό της και τασσόμενη υπέρ μιας πολιτικής ανάπτυξης που να περιλαμβάνει τις πτυχές των δίκαιων εμπορικών ανταλλαγών, της εξυγίανσης του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος και της μείωσης του χρέους, θα κέρδιζε σε αξιοπιστία και θα μπορούσε να βρει πολυάριθμους συμμάχους σε διεθνές επίπεδο για να εγκαθιδρύσει ένα σύστημα κυρώσεων των παραβιάσεων των βασικών κανόνων εργασίας, με βάση αποφάσεις που θα λαμβάνονται σε πολυμερή σώματα όπως η ΔΟΕ, αποκλείοντας τη χρήση τους για λόγους προστατευτισμού.

Η επιβολή αυτών των ορίων στα κέρδη των επιχειρήσεων εννοείται ότι δεν θα γίνει σε εθελοντική ή σε φιλανθρωπική βάση αλλά θα είναι κατάκτηση του σκληρού αγώνα των εργατών, με τους οποίους συντάσσεται το λεγόμενο κίνημα εναντίον της παγκοσμιοποίησης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Επιτροπή Βιομηχανίας, Εξωτερικού Εμπορίου, Έρευνας και Ενέργειας καλεί την Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συμπεριλάβει στην πρόταση ψηφίσματός της τα ακόλουθα στοιχεία:

1. εκφράζει τη βαθύτατη ανησυχία του μπροστά στο μέγεθος των παραβιάσεων των βασικών κανόνων εργασίας σε όλο τον κόσμο, στην εμφάνιση νέων μορφών εκμετάλλευσης που προσεγγίζουν τη δουλεία και στον αποκλεισμό εκατομμυρίων άλλων ανθρώπων από οποιοδήποτε εισόδημα·
2. χαιρετίζει τις προόδους που έχουν σημειωθεί στην κατεύθυνση της αναγνώρισης του καθολικού χαρακτήρα των θεμελιωδών κανόνων εργασίας, ιδίως εντός της ΔΟΕ, μέσω των οκτώ συμβάσεων και της διακήρυξης του 1998· ενθαρρύνει την εντατικοποίηση της συνεργασίας μεταξύ Επιτροπής και ΔΟΕ και την ενίσχυση των εξουσιών και των μέσων της τελευταίας·
3. ανησυχεί, ωστόσο, για τις σοβαρές επιπτώσεις που έχει στην ευημερία των πληθυσμών η σοβαρή και αυξανόμενη έλλειψη ισορροπίας μεταξύ της απουσίας δεσμευτικών κανόνων εργασίας, αφενός και της επιταχυνόμενης ελευθέρωσης του εμπορίου και του χρηματοπιστωτικού τομέα, αφετέρου· θεωρεί ότι η τήρηση αυτών των κανόνων σημαίνει την αναγνώριση, εκ μέρους των διεθνών αρχών και κυρίως του ΠΟΕ, της

διακήρυξης της ΔΟΕ σχετικά με τις θεμελιώδεις αρχές και τα θεμελιώδη δικαιώματα στην εργασία·

4. στηρίζει τις πρωτοβουλίες της Επιτροπής προκειμένου να τεθεί στην ημερήσια διάταξη διάφορων διεθνών οργανισμών το ζήτημα των βασικών κανόνων εργασίας, σε απάντηση στα αιτήματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και των συνδικαλιστικών και πολιτικών κινημάτων που εκφράστηκαν ιδίως στο Σιατλ, το Γκέτεμποργκ, τη Γένοβα, το Λάακεν και, πρόσφατα, στη Βαρκελώνη·
5. διαπιστώνει ότι η ανακοίνωση της Επιτροπής συντάχθηκε πριν από τη Διάσκεψη της Ντόχα, η οποία, παρά τις προσπάθειες των ευρωπαϊών διαπραγματευτών, δεν πέτυχε καμία ουσιαστική βελτίωση επί αυτού του θέματος· καλεί την Επιτροπή να επανεξετάσει χωρίς καθυστέρηση τη στρατηγική της έναντι αυτής της κατάστασης και θεωρεί ως αναγκαία στοιχεία ένα καλύτερο συντονισμό και μια καλύτερη χρήση των θετικών προτροπών για το σεβασμό των θεμελιωδών κανόνων εργασίας σε παγκόσμιο επίπεδο και ζητεί από την Επιτροπή να εξετάσει ειδικότερα τους τρόπους εφαρμογής ενός παγκόσμιου κοινωνικού σήματος, όπως αναφέρεται στο σημείο 5.11 της ανακοίνωσής της·
6. εκτιμά ότι η ΕΕ θα έπρεπε να εντείνει το διεθνή διάλογο, συμπεριλαμβάνοντας σε αυτόν τη ΔΟΕ, τον ΠΟΕ, τη Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη και τον ΟΗΕ στο σύνολό του, έτσι ώστε να θεσπιστούν διεθνείς κανόνες εργασίας σε μη προστατευτική βάση, με αποφάσεις που θα εγκριθούν στο πλαίσιο της ΔΟΕ· κρίνει ότι οι κυρώσεις θα πρέπει να θίγουν κυρίως τις πολυεθνικές επιχειρήσεις οι οποίες αντλούν κέρδη από τη μη τήρηση των βασικών κανόνων εργασίας·
7. επαναβεβαιώνει την ανάγκη να λαμβάνεται μέριμνα για την τήρηση της αποτελεσματικής εφαρμογής των θεμελιωδών κανόνων εργασίας από το σύνολο των χωρών, και ιδιαίτερα εκείνων που προσχωρούν στον ΠΟΕ· καλεί τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που εκπροσωπούνται στη ΔΟΕ να χρησιμοποιούν περισσότερο τους μηχανισμούς που προβλέπονται σε περίπτωση μη τήρησης των θεμελιωδών κανόνων εργασίας και υπενθυμίζει ότι το καταστατικό της ΔΟΕ καθιστά δυνατή την επιβολή εμπορικών κυρώσεων· επαναβεβαιώνει ότι μόνον η ΔΟΕ πρέπει να έχει αυτή τη δυνατότητα και ζητεί από τον ΠΟΕ να διευκρινίσει ότι οι κυρώσεις που επιβάλλονται με απόφαση της ΔΟΕ δεν μπορούν να θεωρούνται ασυμβίβαστες με τις συνθήκες του ΠΟΕ·
8. επαναλαμβάνει την πρότασή του ότι το όργανο διευθέτησης διαφορών του ΠΟΕ θα πρέπει να ζητεί τη γνώμη της ΔΟΕ και η εν λόγω γνώμη να επισυνάπτεται στην απόφαση, όταν μια εμπορική διένεξη μεταξύ κρατών μελών του ΠΟΕ θέτει το θέμα της μη τήρησης των θεμελιωδών κανόνων εργασίας·
9. ζητεί πολυμερή συμφωνία στα πλαίσια του ΠΟΕ σχετικά με μέτρα παρότρυνσης για το σεβασμό των θεμελιωδών κανόνων εργασίας και την υποχρέωση για όλα τα μέλη του ΠΟΕ να έχουν κυρώσει τουλάχιστον τη διακήρυξη των θεμελιωδών αρχών της ΔΟΕ του 1998, καθώς και τις αντίστοιχες οκτώ συμβάσεις·

10. ζητεί τα ζητήματα εργατικού δικαίου να αποτελέσουν αναπόσπαστο μέρος της ημερήσιας διάταξης της πέμπτης Υπουργικής Διάσκεψης του ΠΟΕ, η οποία θα πραγματοποιηθεί στο Μεξικό, το φθινόπωρο του 2003·
11. υποστηρίζει τις προτάσεις οι οποίες αφενός εξαρτούν την απόκτηση ειδικών καθεστώτων ενθάρρυνσης (τα οποία προβλέπονται από το σύστημα γενικευμένων προτιμήσεων) από την αποτελεσματική εφαρμογή των θεμελιωδών κανόνων εργασίας και αφετέρου προβλέπουν την προσωρινή απόσυρση, πλήρη ή μερική, του ευεργετήματος του συστήματος γενικευμένων προτιμήσεων για τις χώρες οι οποίες παραβιάζουν κατά τρόπο σοβαρό και συστηματικό έναν από τους εν λόγω τέσσερις θεμελιώδεις κανόνες· προτείνει, εξάλλου, να καταστεί πιο ελκυστικό το σύστημα γενικευμένων προτιμήσεων, διευρύνοντας τη χορήγηση συμπληρωματικών εμπορικών προτιμήσεων στις αναπτυσσόμενες χώρες οι οποίες τηρούν κατά τρόπο αποτελεσματικό τους θεμελιώδεις κανόνες εργασίας·
12. εκτιμά ότι η βελτίωση του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων και των άλλων κοινωνικών δικαιωμάτων απαιτεί επίσης τη χάραξη δικαιότερης διεθνούς εμπορικής πολιτικής, η οποία θα λαμβάνει υπόψη την ύπαρξη άνισων εταίρων, καθώς και μεταρρύθμιση των διεθνών χρηματοπιστωτικών οργανισμών έτσι ώστε να περιοριστεί η κερδοσκοπία, να μειωθεί το εξωτερικό χρέος·
13. καλεί την Επιτροπή και το Συμβούλιο να προωθήσουν τη θέσπιση και το σεβασμό άλλων κοινωνικών κανόνων που αφορούν ιδίως την κοινωνική ασφάλιση, το δικαίωμα σε σταθερή απασχόληση και την πρόληψη των εργατικών ατυχημάτων·
14. θεωρεί ότι, λαμβάνοντας υπόψη τους εγγενείς κινδύνους του πολλαπλασιασμού των κωδίκων συμπεριφοράς στις αναφορές και στους διαφορετικούς, αν όχι αντιφατικούς, τρόπους εφαρμογής, η Επιτροπή θα πρέπει να εκπονήσει, σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους και τις άλλες ενδιαφερόμενες οργανώσεις, έναν και μόνο ευρωπαϊκό κώδικα συμπεριφοράς σχετικά με τη λειτουργία των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων σε διεθνές επίπεδο, ο οποίος θα βασίζεται στις πλέον ενδεδειγμένες διεθνείς συμφωνίες.

12 Ιουνίου 2002

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

προς την Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων

σχετικά με την ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή που αφορά την προαγωγή βασικών κανόνων εργασίας και τη βελτίωση της κοινωνικής διαχείρισης στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης (COM(2001) 416 – C5-0162/2002 – 2070/2002 (COS))

Συντάκτης γνωμοδότησης: Richard Howitt

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Κατά τη συνεδρίασή της στις 18 Απριλίου 2002, η Επιτροπή Ανάπτυξης και Συνεργασίας όρισε συντάκτη γνωμοδότησης τον Richard Howitt.

Κατά τις συνεδριάσεις της στις 28 Μαΐου 2002 και 11 Ιουνίου 2002, η επιτροπή εξέτασε το σχέδιο γνωμοδότησης.

Κατά την τελευταία ως άνω συνεδρίαση, η επιτροπή ενέκρινε τα ακόλουθα συμπεράσματα ομόφωνα.

Ήσαν παρόντες κατά την ψηφοφορία οι βουλευτές: Joaquim Miranda, πρόεδρος· Margrietus J. van den Berg, Marieke Sanders-ten Holte και Anders Wijkman, αντιπρόεδροι· Richard Howitt, συντάκτης γνωμοδότησης· Richard A. Balfé, Yasmine Boudjenah, John Bowis, John Alexander Corrie, Nirj Deva, Fernando Fernández Martín, Colette Flesch, Vitaliano Gemelli, Karin Junker, Bashir Khanbhai (αναπλ. Luigi Cesaro), Glenys Kinnock, Karsten Knolle, Paul A.A.J.G. Lannoye, Miguel Angel Martínez Martínez, Hans Modrow, Ulla Margrethe Sandbæk, Inger Schörling (αναπλ. Didier Rod), Maj Britt Theorin και Jürgen Zimmerling.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ

Τον Ιούλιο του 2001 η Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση για την εξέταση τρόπων βελτίωσης του σεβασμού των βασικών κανόνων εργασίας, τόσο εντός όσο και εκτός ΕΕ, ενόψει της προόδου της παγκοσμιοποίησης και των εξελίξεων στον ΠΟΕ.

Η γνωμοδότηση της Επιτροπής Ανάπτυξης και Συνεργασίας επικεντρώνεται στη σημασία των βασικών κανόνων εργασίας για τις αναπτυσσόμενες χώρες και για την πολιτική ανάπτυξης της ΕΕ.

Οι τέσσερις βασικοί κανόνες εργασίας, οι οποίοι προσδιορίστηκαν στην Παγκόσμια Διάσκεψη της Κοπεγχάγης για την κοινωνική ανάπτυξη το 1995 και περιλαμβάνονται στη Διακήρυξη της ΔΟΕ του 1998 για τις θεμελιώδεις αρχές και δικαιώματα στην εργασία, είναι οι εξής:

- α) ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και ουσιαστική αναγνώριση του δικαιώματος των συλλογικών διαπραγματεύσεων·
- β) εξάλειψη όλων των μορφών καταναγκαστικής ή υποχρεωτικής εργασίας·
- γ) ουσιαστική κατάργηση της παιδικής εργασίας·
- δ) εξάλειψη των διακρίσεων στην απασχόληση και το επάγγελμα.

Στην ανακοίνωση επαναλαμβάνεται η απόρριψη εκ μέρους της ΕΕ κάθε προσέγγισης που βασίζεται σε κυρώσεις καθώς και η δήλωση του Συμβουλίου, σύμφωνα με την οποία:

«Η ΕΕ θα αντιταχθεί και θα απορρίψει οποιασδήποτε πρωτοβουλία σχετικά με τη χρήση των εργασιακών δικαιωμάτων για σκοπούς προστατευτισμού».

«Το συγκριτικό πλεονέκτημα χωρών, ιδιαίτερα των αναπτυσσόμενων χωρών με χαμηλά ημερομίσθια, δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να αμφισβητηθεί».

Η Επιτροπή Ανάπτυξης και Συνεργασίας υποστηρίζει πλήρως τις δηλώσεις αυτές. Η εφαρμογή των βασικών κανόνων εργασίας και του συστήματος γενικευμένων προτιμήσεων (ΣΓΠ) πρέπει να χρησιμοποιηθούν ως μέτρα παροχής κινήτρων για την παραχώρηση αυξημένης πρόσβασης στις αγορές.

Το ζήτημα εμφανίζει διάφορες πτυχές, πολλές από τις οποίες αναφέρονται στην ανακοίνωση, όπως για παράδειγμα:

- * ο αντίστοιχος ρόλος των κυβερνήσεων, της ΕΕ και της διεθνούς κοινότητας, των πολυεθνικών επιχειρήσεων και της κοινωνίας των πολιτών·
- * η χρηστή διακυβέρνηση / «κοινωνική διακυβέρνηση»·
- * η σχέση με το εμπόριο και τον ΠΟΕ καθώς και με συμφωνίες οικονομικής εταιρικής σχέσης·
- * η ενσωμάτωσή του στην πολιτική ανάπτυξης, με κύριο στόχο την καταπολέμηση της ένδειας·
- * το άρθρο 50 της συμφωνίας του Κοτονού και το σύστημα γενικευμένων προτιμήσεων.

Είναι δύσκολο να διαφωνήσουμε με οποιοδήποτε από τα πολλά συμπεράσματα της ανακοίνωσης, στα οποία περιλαμβάνονται ορισμένες δράσεις που πρέπει ενδεχομένως να αναληφθούν από την ίδια την ΕΕ ή πρέπει να προταθούν ως πρωτοβουλίες σε διεθνές επίπεδο. Συνεπώς, η Επιτροπή Ανάπτυξης και Συνεργασίας και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρέπει να υποβάλλουν αιτήματα για την ανάληψη συγκεκριμένων δράσεων που θα διασφαλίζουν ταχεία πρόοδο όσον αφορά το σεβασμό των βασικών κανόνων εργασίας στις

αναπτυσσόμενες χώρες.

Η ΕΕ πρέπει να συνεργαστεί με τις κυβερνήσεις αναπτυσσόμενων χωρών και να συμβάλλει στην επιβολή των βασικών κανόνων εργασίας. Ωστόσο, όπως ορθά επισημαίνεται στην ανακοίνωση, υπάρχουν και άλλοι παράγοντες που μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο, μεταξύ αυτών ιδίως οι πολυεθνικές επιχειρήσεις. Εδώ και πολλά χρόνια, και ιδίως στην έκθεσή της σχετικά με τις προδιαγραφές της ΕΕ που διέπουν τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, οι οποίες δρουν σε αναπτυσσόμενες χώρες (Α4-0508/98), η Επιτροπή Ανάπτυξης και Συνεργασίας τονίζει την ανάγκη θέσπισης εταιρικής κοινωνικής ευθύνης. Στην εν λόγω έκθεση ζητείται η ενίσχυση και η βελτίωση των εθελοντικών κωδίκων συμπεριφοράς καθώς και η ανάπτυξη ενός μοντέλου Κώδικα Συμπεριφοράς των Ευρωπαϊκών Επιχειρήσεων και ενός ευρωπαϊκού μηχανισμού επιβολής.

Στο πλαίσιο αυτό, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο επαναλαμβάνει την υποστήριξή του στην ανάπτυξη μίας νέας νομικής βάσης για τη θέσπιση του ευρωπαϊκού πολυμερούς πλαισίου που θα διέπει τη δράση των εταιριών σε παγκόσμιο επίπεδο και θα περιλαμβάνει το σεβασμό των βασικών κανόνων εργασίας, προωθώντας στο μεταξύ τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ και τις νέες συλλογικές συμβάσεις στο πλαίσιο του κοινωνικού διαλόγου.

Διατάξεις σχετικά με τους βασικούς κανόνες εργασίας περιλαμβάνονται σε πρόσφατες διμερείς συμφωνίες με τρίτες χώρες (Νότια Αφρική, Μπαγκλαντές, Πακιστάν) καθώς και στη συμφωνία του Κοτονού, το άρθρο 50 της οποίας ορίζει:

«[Τα μέρη] συμφωνούν να προωθήσουν τη συνεργασία στον τομέα αυτό και ειδικότερα στα ακόλουθα σημεία:

- ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την οικεία νομοθεσία και τις ρυθμίσεις που διέπουν την εργασία·*
- εκπόνηση εθνικού εργατικού δικαίου και ενίσχυση της υφιστάμενης νομοθεσίας·*
- εκπαιδευτικά προγράμματα και προγράμματα αύξησης της συνειδητοποίησης·*
- ενίσχυση της εφαρμογής του εθνικού δικαίου και των ρυθμίσεων που διέπουν την εργασία.*

Ωστόσο, φαίνεται να μην δόθηκε καμία συνέχεια στη θέσπιση των διατάξεων αυτών. Δεν πραγματοποιήθηκε καμία συζήτηση με οποιαδήποτε από τις χώρες ΑΚΕ, η δε πρόβλεψη στις διμερείς συμφωνίες δεν εξετάστηκε σε κανένα από τα σχετικά φόρα. Επίσης, κατά τα φαινόμενα, δεν συζητήθηκε ειδικά ο σεβασμός των βασικών κανόνων εργασίας στο πλαίσιο οποιουδήποτε πολιτικού διαλόγου με οποιαδήποτε αναπτυσσόμενη χώρα, βάσει είτε του άρθρου 8 της συμφωνίας του Κοτονού είτε άλλης ρύθμισης. Επιπλέον, δεν τηρήθηκαν οι διατάξεις του ΣΓΠ που αφορούν την εργασία.

Ο σεβασμός των βασικών κανόνων εργασίας πρέπει να περιλαμβάνεται αυτομάτως σε όλες τις συμφωνίες συνεργασίας που συνάπτονται με τρίτες χώρες. Πρέπει να περιλαμβάνεται συστηματικά στην ημερήσια διάταξη των Μεικτών Επιτροπών ή κάθε άλλου σχετικού οργάνου. Ο σεβασμός των βασικών κανόνων εργασίας πρέπει να περιλαμβάνεται σε όλα τα έγγραφα στρατηγικής για την καταπολέμηση της ένδειας – καθώς μπορεί να συμβάλλει σημαντικά στην επίτευξη του στόχου αυτού – και στα εθνικά ενδεικτικά προγράμματα και τα έγγραφα στρατηγικής χώρας. Επί του παρόντος δεν περιλαμβάνεται στα σχέδια αυτά. Η Επιτροπή πρέπει να μεριμνήσει για την κατάλληλη αναθεώρηση του σημείου αυτού το συντομότερο δυνατόν.

Για την ουσιαστική υλοποίηση των ανωτέρω, η Επιτροπή πρέπει να διασφαλίσει την εφαρμογή της επενδυτικής διευκόλυνσης που θεσπίζεται δυνάμει του άρθρου 75. Αυτό συνεπάγεται την εφαρμογή της υποχρεωτικής επιβολής και την ανάπτυξη ενός συστήματος παρακολούθησης του σεβασμού των βασικών κανόνων εργασίας στις αναπτυσσόμενες χώρες εκ μέρους κυβερνητικών και μη κυβερνητικών οργάνων και των εθνικών και διεθνικών εταιριών που λειτουργούν στις χώρες αυτές. Το μέτρο πρέπει να υποστηριχθεί με την εκπόνηση μελετών επιπτώσεων και την εισαγωγή, στις συμβάσεις που συνάπτονται με κυβερνητικούς και μη κυβερνητικούς φορείς, διάταξης που θα προβλέπει την επιστροφή χρημάτων, σε περίπτωση μη πλήρους σεβασμού των βασικών κανόνων εργασίας. Δεν απαιτείται άμεση συμμόρφωση, αλλά πρέπει να θεσπιστούν χρονοδιαγράμματα, η δε πρόοδος στον τομέα αυτό πρέπει να αποτελεί αντικείμενο έκθεσης προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Η ανακοίνωση επισημαίνει: «Η συμφωνία του Κοτονού αναγνωρίζει, επίσης, την πιθανή σημαντική συμβολή ευρέος φάσματος μη κρατικών φορέων. Η ΕΚ πρέπει να καταβάλλει προσπάθειες για την ανάπτυξη των ικανοτήτων των τοπικών ΜΚΟ και των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, προκειμένου να ενισχυθεί ο βαθμός ευαισθητοποίησης των εργαζομένων ως προς τα δικαιώματά τους στο πλαίσιο των συμβάσεων της ΔΟΕ και να καταστεί δυνατή η παρακολούθηση της συμμόρφωσης προς τους θεμελιώδεις κανόνες εργασίας». Η Επιτροπή Ανάπτυξης και Συνεργασίας επιθυμεί την εκπόνηση συγκεκριμένων σχεδίων για την ανάπτυξη των εν λόγω ικανοτήτων στις αναπτυσσόμενες χώρες εντός και εκτός ΑΚΕ.

Η διαπραγμάτευση των συμφωνιών οικονομικής εταιρικής σχέσης που προβλέπονται στη συμφωνία του Κοτονού θα αρχίσει τον Σεπτέμβριο του 2002. Θα άρμοζε να γίνει μνεία στους βασικούς κανόνες εργασίας στις συμφωνίες αυτές;

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Επιτροπή Ανάπτυξης και Συνεργασίας καλεί την Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων, που είναι αρμόδια επί της ουσίας, να συμπεριλάβει στην πρόταση ψηφίσματός της τα ακόλουθα στοιχεία:

1. ζητεί τη λήψη μέτρων για την αύξηση της πρόσβασης στις αγορές και την παροχή άλλων κινήτρων στις αναπτυσσόμενες χώρες, συμπεριλαμβανομένου του ΓΣΠ, υπό την επιφύλαξη της εφαρμογής των βασικών κανόνων εργασίας·
2. καλεί την Επιτροπή να μην δεχθεί την υποβάθμιση των εργασιακών και περιβαλλοντικών ζητημάτων, σε σχέση με το εμπόριο, στις διεθνείς συμφωνίες και να προωθήσει στενότερη συνεργασία μεταξύ της ΔΟΕ και του ΠΟΕ, συμπεριλαμβανομένων της ανταλλαγής παρατηρητών, της αναγνώρισης εκ μέρους του ΠΟΕ του γεγονότος ότι τα εμπορικά μέτρα που λήφθηκαν σε συνέχεια απόφασης της ΔΟΕ είναι συμβατά με τον ΠΟΕ, και της συμπερίληψης των βασικών κανόνων εργασίας στις συμφωνίες του ΠΟΕ σχετικά με τη γενική συμφωνία για τις συναλλαγές στον τομέα των υπηρεσιών καθώς και σε πολυμερή επενδυτική συνθήκη·
3. εμμένει στο ότι σε κάθε νέα εμπορική συμφωνία ή συμφωνία συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ

και τρίτων χωρών πρέπει να εισάγεται υποχρέωση τήρησης των βασικών κανόνων εργασίας, η οποία θα συζητείται συστηματικά σε όλες τις Μεικτές Επιτροπές ή σε άλλα αρμόδια όργανα που θεσπίζονται με τις εν λόγω συμφωνίες καθώς και στο πλαίσιο του πολιτικού διαλόγου που διεξάγεται με τις χώρες αυτές·

4. καλεί την Επιτροπή να λάβει άμεσα μέτρα προκειμένου να υλοποιηθούν οι διατάξεις του άρθρου 50 της συμφωνίας του Κοτονού, να διασφαλιστεί ότι η επενδυτική διευκόλυνση που θεσπίζεται βάσει του άρθρου 75 περιλαμβάνει υποχρεωτική εφαρμογή και ένα μηχανισμό παρακολούθησης και καταγγελιών που θα εξασφαλίζει την εφαρμογή των βασικών κανόνων εργασίας, και να διασφαλιστεί η τήρηση των εργασιακών διατάξεων που περιλαμβάνονται στο ΓΣΠ καθώς και η τακτική υποβολή εκθέσεων προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με τα ως άνω θέματα·
5. καλεί την Επιτροπή να εξασφαλίσει ότι σε οιοσδήποτε συμβάσεις έργων με τη χρηματική συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα άτομα με αναπηρίες θα έχουν ίσες ευκαιρίες απασχόλησης και ότι θα αρθούν οι διακρίσεις και τα εμπόδια σ' αυτού του είδους την απασχόληση·
6. επαναβεβαιώνει τη δέσμευσή του για την προώθηση του βασικού κανόνα εργασίας της μη διάκρισης στην αναπτυξιακή βοήθεια και σε άλλες διεθνείς πολιτικές· ζητεί η ειδική αναπτυξιακή βοήθεια να έχει ως κύριο στόχο την αποκατάσταση καθώς και την κοινωνική και οικονομική ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρίες στις αναπτυσσόμενες χώρες· ζητεί περαιτέρω αυτό να αναληφθεί με την πλήρη συμμετοχή αναπήρων και των αντιπροσωπευτικών οργανώσεών τους σύμφωνα με τους πρότυπους κανόνες των Ηνωμένων Εθνών σχετικά με την εξίσωση ευκαιριών για άτομα με αναπηρίες (1993)¹·
7. καλεί την Επιτροπή να διασφαλίσει ότι κάθε χρηματοδοτική ενίσχυση σε κυβερνητικούς και μη κυβερνητικούς φορείς θα υπόκειται επίσης σε ένα τέτοιο υποχρεωτικό μηχανισμό, ο οποίος θα απαιτεί την επιστροφή των χρημάτων που διατέθηκαν μέσω του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης ή της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, σε περίπτωση μη σεβασμού των βασικών κανόνων εργασίας·
8. φρονεί ότι ο σεβασμός των βασικών κανόνων εργασίας πρέπει να περιλαμβάνεται σε όλα τα έγγραφα στρατηγικής για την καταπολέμηση της ένδειας, τα εθνικά ενδεικτικά προγράμματα και τα έγγραφα στρατηγικής χώρας για όλα τα προγράμματα ανάπτυξης της ΕΕ·
9. επαναλαμβάνει την υποστήριξή του στην θέσπιση ενός πολυμερούς πλαισίου των Ηνωμένων Εθνών που θα διέπει τη λειτουργία των εταιριών σε παγκόσμιο επίπεδο, που θα περιλαμβάνει το σεβασμό των βασικών κανόνων εργασίας, προωθώντας στο μεταξύ τις κατευθυντήριες γραμμές του ΟΟΣΑ και τις νέες συλλογικές συμβάσεις στο πλαίσιο του κοινωνικού διαλόγου·
10. επισημαίνει ότι η αναγνώριση στη συμφωνία του Κοτονού της πιθανής συνεισφοράς

---

¹ Πρότυποι κανόνες των Ηνωμένων Εθνών – Ψήφισμα της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών 48/46, 20 Δεκεμβρίου 1993.

ευρέος φάσματος μη κρατικών φορέων στο σεβασμό των βασικών κανόνων εργασίας μπορεί να ισχύσει επίσης για τις εκτός ΑΚΕ αναπτυσσόμενες χώρες, και ζητεί την υλοποίηση συγκεκριμένων σχεδίων για την ανάπτυξη αυτής της ικανότητας·

11. υποστηρίζει την αύξηση της αναπτυξιακής βοήθειας της ΕΕ για την καλύτερη εφαρμογή των βασικών κανόνων εργασίας, συμπεριλαμβανομένης τεχνικής βοήθειας για την ενσωμάτωσή τους στο εθνικό δίκαιο και για τη θέση σε λειτουργία ουσιαστικών επιθεωρήσεων καθώς και χρηματοδοτικής στήριξης για δραστηριότητες παρακολούθησης που θα αναληφθούν από την κοινωνία των πολιτών στις αναπτυσσόμενες χώρες·
12. εφιστά την προσοχή στην ταχεία αύξηση των ζωνών κατεργασίας προϊόντων προς εξαγωγή σε διάφορα μέρη του κόσμου και στο γεγονός ότι σε πολλές περιπτώσεις η εθνική εργατική νομοθεσία δεν εφαρμόζεται σ' αυτές τις ζώνες· καλεί συνεπώς την Επιτροπή να διερευνήσει τις δυνατότητες του να εφαρμόζονται οι βασικοί κανόνες εργασίας της ΔΟΕ σ' αυτές τις ζώνες·
13. τονίζει τη μεγάλη σημασία του ανεπίσημου τομέα της οικονομίας στις αναπτυσσόμενες χώρες και ζητεί από την Επιτροπή να υποβάλλει προτάσεις για τη βελτίωση της προστασίας των εργαζομένων στον εν λόγω τομέα, συμπεριλαμβανομένης της βελτίωσης της πρόσβασης σε κοινωνικές υπηρεσίες, και προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης και αλφαριθμητισμού.

22 Μαΐου 2002

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΪΚΑΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΊΣΕΣ ΕΥΚΑΙΡΪΕΣ

προς την Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων

σχετικά με την Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή για την προαγωγή βασικών κανόνων εργασίας και βελτίωση της κοινωνικής διαχείρισης στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης (COM(2001) 416 – C5-0162/2002 – 2070/2002(COS))

Συντάκτρια γνωμοδότησης: Ria G.H.C. Oomen-Ruijten

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Κατά τη συνεδρίασή της στις 22 Ιανουαρίου 2002, η Επιτροπή Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ίσων Ευκαιριών όρισε συντάκτρια γνωμοδότησης την κ. Ria G.H.C. Oomen-Ruijten.

Κατά τις συνεδριάσεις της στις 27 Μαρτίου 2002, 17 Απριλίου 2002 και 22 Μαΐου 2002 η επιτροπή εξέτασε το σχέδιο γνωμοδότησης.

Κατά την τελευταία ως άνω συνεδρίαση, η επιτροπή ενέκρινε ομόφωνα τα κατωτέρω συμπεράσματα.

Ήταν παρόντες κατά την ψηφοφορία οι βουλευτές: Άννα Καραμάνου, πρόεδρος· Marianne Eriksson, Olga Zrihen Zaari και Jillian Evans, αντιπρόεδροι· Ria G.H.C. Oomen-Ruijten, συντάκτρια γνωμοδότησης· María Antonia Avilés Perea, Regina Bastos, Ilda Figueiredo (αναπλ. Armonia Bordes), Geneviève Fraisse, Marie-Hélène Gillig (αναπλ. Fiorella Ghilardotti), Lissy Gröner, Astrid Lulling, Thomas Mann, Emilia Franziska Müller, Christa Prets, Olle Schmidt (αναπλ. Lone Dybkjær), Miet Smet, Joke Swiebel, Felekna Uca και Anne E.M. Van Lancker (αναπλ. Elena Valenciano Martínez-Orozco).

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ

Στόχος αυτής της ανακοίνωσης είναι η εγκαθίδρυση μίας στρατηγικής για βελτίωση της κοινωνικής διαχείρισης και προαγωγή βασικών κανόνων εργασίας, έτσι ώστε η παγκοσμιοποίηση να καταστεί δυνατόν να συμβάλλει περισσότερο στην κοινωνική ανάπτυξη και στο σεβασμό των βασικών δικαιωμάτων. Η ανακοίνωση ορίζει μία στρατηγική και περιλαμβάνει προτάσεις για όργανα σε διάφορους τομείς πολιτικής, σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο, λαμβάνοντας υπόψη μία συνεκτική και πολυτομεακή προσέγγιση.

Στην ίδια την Ευρώπη, οι στρατηγικοί στόχοι της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής της ΕΕ βασίζονται τώρα στην αντίληψη ότι η αειφόρος οικονομική ανάπτυξη πρέπει να συνοδεύεται με κοινωνική συνοχή, γεγονός που προϋποθέτει το σεβασμό των βασικών κανόνων εργασίας. Η αντίληψη ότι η κοινωνική και η οικονομική πολιτική αλληλοενισχύονται αποτελεί τον πυρήνα της κοινωνικοπολιτικής ατζέντας της ΕΕ, η οποία εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας, το Δεκέμβριο του 2000.

Αφετηρία της ανακοίνωσης αποτελεί η αναγνώριση της καθολικότητας των βασικών κανόνων εργασίας και η ανάγκη για την προαγωγή τους. Η ΕΕ έχει ήδη δεσμευτεί προηγουμένως σχετικά. Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο οποίος προαναγγέλθηκε το Δεκέμβριο του 2000 στη Νίκαια, επιβεβαιώνει την προσπάθεια της ΕΕ για την προαγωγή των θεμελιωδών δικαιωμάτων – με τη συμπερίληψη των βασικών δικαιωμάτων εργασίας – καθώς και για την πλήρη ενσωμάτωσή τους σε όλες τις μορφές και τα μέτρα πολιτικής.

Όσον αφορά τους διεθνείς βασικούς κανόνες εργασίας: οι βασικές αρχές και κύριοι κανόνες εργασίας - μεταξύ των οποίων οι ίσες ευκαιρίες και μη ύπαρξη διακρίσεων - όπως ορίζονται από τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας, ισχύουν στο σύνολό τους στα κράτη μέλη της ΕΕ.

Επιπλέον, οι κοινωνικοί εταίροι στην ΕΕ διαδραματίζουν ένα σημαντικό ρόλο στην εφαρμογή της πολιτικής και της νομοθεσίας της ΕΕ στον τομέα της απασχόλησης και των κανόνων εργασίας.

Η συντάκτρια συμφωνεί σε γενικές γραμμές με την ανακοίνωση της Επιτροπής για τις οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες της παγκοσμιοποίησης. Εντούτοις, απαιτείται η κάπως εντονότερη υπογράμμισή τους. Συγκεκριμένα, δίνεται ελάχιστη προσοχή στη διάσταση κάθε ζητήματος που σχετίζεται με το φύλο ως μέρος των βασικών κανόνων εργασίας και της κοινωνικής αειφορίας. Δεν αναφέρεται η αποτίμηση των επιπτώσεων για κάθε φύλο ως μέσο αξιολόγησης των συνεπειών της πολιτικής και των μέτρων για τις γυναίκες.

Είναι γεγονός ότι η διάσταση κάθε ζητήματος που σχετίζεται με το φύλο αποτελεί μέρος του πυρήνα των κανόνων εργασίας της ΔΟΕ. Σε αυτούς τους κανόνες περιλαμβάνονται πάντοτε η αρχή για τη μη ύπαρξη διακρίσεων και η ίση μεταχείριση. Το πρόβλημα έγκειται περισσότερο στον έλεγχο για την εφαρμογή αυτών των αρχών. Για το λόγο αυτό, οι αποτιμήσεις των επιπτώσεων για κάθε φύλο έχουν ζωτική σημασία.

Επιπλέον, η συντάκτρια θα προτιμούσε να δοθεί περισσότερη βαρύτητα στις οργανώσεις των γυναικών στα σημεία της ανακοίνωσης που αναφέρονται στη μεγαλύτερη συμμετοχή κοινωνικών εταίρων στην πολιτική σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι εν λόγω οργανώσεις

υπερασπίζονται καλύτερα τα δικαιώματα των γυναικών. Επιπλέον, οι γυναίκες αποτελούν το κλειδί για μία αειφόρο οικονομική ανάπτυξη και συχνά αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα προβλήματα. Αξίζει να αναφερθούν: ίσος μισθός για ισότιμη εργασία, καταπολέμηση των διακρίσεων κατά την πρόσληψη, συνδυασμός οικογένειας και εργασίας, διακοπή της καριέρας για την ανάληψη καθηκόντων φροντίδας, υποδοχή των παιδιών και ρυθμίσεις για τη γονική άδεια.

Ακόμη, πρέπει να επισημανθεί περισσότερο η σημασία οργανώσεων στον τομέα της αναπτυξιακής συνεργασίας καθώς και των περιφερειακών αρχών.

Επίσης, η Επιτροπή πρέπει να είναι σαφέστερη όταν αναφέρεται στη χρησιμοποίηση εμπειρογνομόνων που συμμετέχουν στην ανάπτυξη κοινωνικής πολιτικής και κανόνων εργασίας.

Τέλος, η εισηγήτρια επιθυμεί να επισημάνει ότι είναι εξαιρετικά σημαντικό για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης να μιλούν με μια φωνή στα όργανα της ΔΟΕ, με σκοπό την πραγματική επίτευξη των τιθέμενων σε αυτή την ανακοίνωση στόχων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Επιτροπή για τα Δικαιώματα της Γυναίκας και τις Ίσες Ευκαιρίες καλεί την Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων που είναι η αρμόδια επιτροπή, να συμπεριλάβει στην πρόταση για ψήφισμα τα ακόλουθα σημεία:

- A. έχοντας υπόψη την κοινωνικοπολιτική ατζέντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως αυτή ορίστηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας, το Δεκέμβριο του 2000·
- B. έχοντας υπόψη την άποψη ότι, κατά κοινή ομολογία, η κοινωνική και οικονομική πολιτική αλληλοενισχύονται και ότι συγκεκριμένα οι γυναίκες διαδραματίζουν ένα σημαντικό ρόλο στην προσανατολισμένη στην αειφορία κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη·
- Γ. εκτιμώντας ότι οι γυναίκες υφίστανται σε μεγάλο βαθμό τις επιπτώσεις της παγκοσμιοποίησης, ιδίως δε την φτώχεια και την βία, αλλά ότι συνιστούν επίσης τους βασικούς παράγοντες της ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής της χώρας τους·
  1. υπογραμμίζει τη σημασία της διάστασης κάθε ζητήματος που σχετίζεται με το φύλο και των γυναικείων δικαιωμάτων ως αναπόσπαστο μέρος των βασικών κανόνων εργασίας, για τους οποίους η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει δεσμευτεί·
  2. επισημαίνει το σημαντικό ρόλο που έχουν να διαδραματίσουν οι οργανώσεις των γυναικών, οι οργανώσεις στον τομέα της αναπτυξιακής συνεργασίας και οι περιφερειακές αρχές για την εφαρμογή της πολιτικής που οδηγεί στην αειφόρο ανάπτυξη και στην κοινωνική συνοχή·
  3. επισημαίνει τη σημασία μίας διεξοδικής αποτίμησης των επιπτώσεων κατά φύλο και της αποτελεσματικής τους κατανομής προκειμένου να τηρούνται οι αρχές της ίσης

μεταχείρισης και της μη ύπαρξης διακρίσεων·

4. καλεί την Επιτροπή να καταστήσει εμφανή την ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας των ευκαιριών μεταξύ των ανδρών και των γυναικών στον υπό εξέταση τομέα πολιτικής, αναφέροντας συστηματικά στις εκθέσεις της:
  - τα αποτελέσματα που έχουν ή πρόκειται να έχουν οι αναληφθείσες δράσεις για την θέση των γυναικών και των ανδρών αντιστοίχως,
  - τον αριθμό των γυναικών και των ανδρών αντιστοίχως που είτε ενημερώνονται, είτε συμμετέχουν σ' αυτές·
5. ζητεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να δώσει έμφαση στην διασφάλιση ισότητας κατά την επιλογή και τη χρησιμοποίηση εμπειρογνομόνων για την ανάπτυξη κοινωνικής πολιτικής και κανόνων εργασίας·
6. καλεί την Ευρωπαϊκή Ένωση να εργασθεί στο πλαίσιο της ΔΟΕ προκειμένου να συμπεριληφθεί στους θεμελιώδεις κανόνες εργασίας που ορίστηκαν κατά την Διάσκεψη Κορυφής της Κοπεγχάγης, η προώθηση της ισότητας μεταξύ των γυναικών και των ανδρών σε θέματα απασχόλησης και επαγγελματικής ζωής, δεδομένου ότι η απλή και μόνον αναφορά στην εξάλειψη της διάκρισης δεν μπορεί να την διασφαλίσει·
7. υπογραμμίζει ότι η προώθηση θεμελιωδών κανόνων εργασίας στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης δεν μπορεί να διαχωριστεί από την ανάλυση και την συνεκτίμηση της φτώχειας των γυναικών και από τον αντίκτυπο της στις κοινωνίες μας· καλεί την Ευρωπαϊκή Ένωση να εγγράψει το θέμα αυτό στην ημερήσια διάταξη του διεθνούς διαλόγου για το εμπόριο και την κοινωνική ανάπτυξη·
8. υπογραμμίζει ότι το ζήτημα της βελτίωσης της κοινωνικής διαχείρισης στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης καλύπτει τα επί μέρους προβλήματα της ισότητας μεταξύ των γυναικών και των ανδρών ως προς την πρόσβαση στην υγεία, την εκπαίδευση, την κατάρτιση, στις νέες τεχνολογίες της πληροφορίας καθώς και στην ιδιοκτησία, στην αποταμίευση και στους πιστωτικούς μηχανισμούς· καλεί την Ευρωπαϊκή Κοινότητα να αναπτύξει ειδικά μέτρα επί του θέματος κυρίως στην πολιτική της για την συνεργασία και την ανάπτυξη·
9. καλεί την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο πλαίσιο της μελλοντικής αναθεώρησης του Συστήματος Γενικευμένων Προτιμήσεων της Κοινότητας, να ενισχύσει τον αντίκτυπο του ΣΓΠ στην εφαρμογή της ισότητας μεταξύ των φύλων στον τομέα της απασχόλησης και να χορηγήσει συμπληρωματικές εμπορικές προτιμήσεις στις χώρες που εφαρμόζουν δράσεις στις οποίες λαμβάνεται υπόψη η διάσταση του φύλου·
10. υπογραμμίζει τον καινοτόμο ρόλο των γυναικών στην οικονομία της αλληλεγγύης, καλεί την Ευρωπαϊκή Ένωση να συμβάλει στο να εξασφαλισθεί ότι, στο πλαίσιο ιδίως της ΔΟΕ, θα λαμβάνεται υπόψη αυτή η διάσταση της παγκοσμιοποίησης και καλεί την Επιτροπή να θέσει τις βάσεις προβληματισμού για το εφικτό της δημιουργίας δικτύου για την οικονομία της αλληλεγγύης προκειμένου να επιτευχθεί η κυκλοφορία των πληροφοριών και η ανταλλαγή ορθών πρακτικών·